

काठेखोला गाउँपालिका

१५ औँ गाउँ सभा २०८१/०८२

अध्यक्ष राजु थापाज्यूद्वारा प्रस्तुत

नीति तथा कार्यक्रम

काठेखोला गाउँपालिकाको गरिमामय १५ औँ गाउँसभा-२०८१ मा उपस्थित गाउँपालिका उपाध्यक्ष लगायत आमन्त्रित गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू लगायत सम्पूर्ण कर्मचारी एवम् पत्रकार मित्रहरू सबैमा हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन व्यक्त गर्दछु।

देशलाई निरङ्कुश एकात्मक सामान्ति शासन प्रणालीको अँध्यारो युगबाट जनताको प्रतिनिधिहरू मार्फत शासन सञ्चालन गर्ने समृद्धिको उषाकालीन युगमा पुऱ्याउने क्रममा आफ्नो प्राण आहुति गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात महान सहिदहरू प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। साथै लोकतान्त्रिक जनआन्दोलनका घाईतेहरू प्रति पनि उत्तिकै सम्मान व्यक्त गर्दै शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु। देशको युगान्तकारी परिवर्तनका लागि विभिन्न समय र कालखण्डमा भएका राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, गणतन्त्र र जनजिविकाको आन्दोलनमा अगुवाई एवम् समाहित हुनुहुने सम्पूर्ण अग्रजहरूको त्याग, समर्पण र योगदानको पनि उच्च सम्मान सहित कदर गर्दछु। नेपाली जनताको लामो समय सम्मको आन्दोलन, संघर्ष र जनअभिमतबाट एकात्मक राज्य व्यवस्थाको समुल अन्त्य गर्दै संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमबाट स्थापित स्थानीय सरकार अन्तरगत काठेखोला गाउँपालिकाको यस गरिमामय १५ औँ गाउँसभामा आ.व.२०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा म आफूलाई निकै हर्ष र गौरवान्वित भएको महसुस गरेको छु। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा गाउँपालिकालाई महत्वपूर्ण सल्लाह सुभाब दिनुहुने काठेखोला स्थित सम्पूर्ण सम्पूर्ण आमाबुवा दाजुभाई तथा दिदीवहिनीहरूमा हार्दिक आभार एवम् कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु।

नागरिकहरूको सबैभन्दा नजिकको सरकारका रूपमा स्थापित स्थानीय सरकारको सरकार प्रमुखको रूपमा नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा काठेखोलाबासीहरूको अनुहारमा खुशी, समग्र विकास, परिवर्तन र समृद्धिको झलक दिने गरी हाम्रा हरेक नागरिकहरूको उत्कट चाहनालाई सम्बोधन गर्ने दृढ सङ्कल्प गर्दछु। हाम्रो र यहाँका नागरिकहरूको सुशासन प्रतिको चासो, छिटो छरितो र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह, जनउत्तरदायी जनप्रतिनिधि र जिम्मेवारी बोधले युक्त राष्ट्रसेवकहरूको सामूहिक बुझाइ र जनता प्रतिको सुभक्तपूर्ण दायित्व बोधले हामीलाई समृद्ध र विकसित गाउँपालिका निर्माणको अभिभारा पूरा हुनेछ भन्ने विश्वास गरेको छु।

नेपालको संविधान २०७२ ले परिकल्पना गरेको तीन तहको सरकार मध्ये जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकारका रूपमा रहेको स्थानीय सरकारको दोश्रो कार्यकालमा हामी रहेका छौँ। मिति २०७९ वैशाख ३० गते सम्पन्न भएको दोश्रो स्थानीय तहको निर्वाचन मार्फत जनताको भारी जनादेशले हामीलाई यो पालिकाको समृद्धि र विकासको जिम्मेवारी प्राप्त भएको छ। सुन्दर समुन्नत र समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने हाम्रो संकल्प समस्त गाउँपालिका बासीको समृद्धिको चाहाना र हामीले निर्वाचनको क्रममा हाम्रा मतदाता एवम आम नागरिकहरू प्रति अभिव्यक्त गरेका प्रतिज्ञाहरू पूरा गर्ने दिशामा हामीले आ.व.२०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रमलाई अभिमुख गरेका छौँ। यसका लागि दिगो विकासको राष्ट्रिय लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण गर्दै गुणस्तरीय पुर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय श्रोत र साधनको पहिचान एवम परिचालन गरी समावेशी, जलवायु उत्थानशील तथा दिगो स्थानीय आर्थिक विकास मार्फत समृद्ध गाउँपालिका र सुखी जनताको लक्ष्य हासिल गर्न सार्वजनिक, निजीक्षेत्र र समुदायको साभेदारी विकास गरि हाम्रो गाउँपालिकालाई उत्कृष्ट गन्तव्यको रूपमा स्थापित गर्दै हरेक क्षेत्रमा पहिचान कायम गर्ने यस नीति तथा कार्यक्रमले मुख्य लक्ष्य लिइएको छ।

देश अल्प विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलुकको श्रेणीमा उक्लिनै लाग्दा हरेक दिन हजारौको संख्यामा युवाहरू रोजगारीको खोजीमा देश छोडेर विदेसिनु पर्ने बाध्यताले हामी सबैलाई गम्भीर बनाएकोछ। हाम्रा गाउँघरहरू

सुनसान वस्तीका रूपमा रूपान्तरित हुन पुगेका छन् । उब्जाउ खेतवारीहरु भार पलाएर बाँझो जमिनको रूपमा रूपान्तरित हुन पुगेका छन् । युवालाइ देश भित्रै रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने र गाउँघरको वसाइलाइ आकर्षक बनाउने चुनौती हामी सबैको साझा मुद्दा बन्न पुगेको छ । यस्तो परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई पुनर्उत्थानशील क्रियाकलाप मार्फत अझ बलियो र मजबुत बनाउदै तिब्र र दिगो आर्थिक विकास सहितको समृद्ध गाउँपालिका निर्माणको मुल लक्ष्य हासील गर्नुपर्ने छ । यसका लागि हाम्रो गाउँपालिकाका हरेक नागरिकहरुलाई आय आर्जन र आर्थिक समृद्धिको यात्रामा समाहित गर्दै हरेक क्षेत्रमा आर्थिक विकासका कार्यक्रमहरुलाई विशेष जोड दिनुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ भने गाउँपालिकाबाट नागरिकहरुका लागि हुने सेवा प्रवाहलाइ थप प्रभावकारी बनाइ नागरिकहरुमा सुशासनको अनुभूति ल्याउन गाउँपालिकाको हरेक क्षेत्रमा क्षमता विकास गर्न समेत अपरिहार्य छ । यसका लागि विद्युतीय सुशासन प्रणालीलाइ सेवा प्रभावमा व्यापक र प्रभावकारी बनाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ ।

लामो समयको रिक्तता, नेपाली जनताको व्यग्र प्रतिक्षा, अनवरत संघर्ष, आन्दोलन र बलिदानबाट मुलुक एउटा संघिय संम्रचना सहितको नयाँ युगमा प्रवेश गरेको छ । समुन्नत नेपालको समुन्नत अवधारणा सहित सिंगो देश समृद्धि र रूपान्तरणको महान अभियानमा अभ्यासरत छ । आफ्नै प्रतिनिधिहरुद्वारा आफ्नै संविधान बनाउने सुअवसर प्राप्त गरेका हामी नेपालीहरु आफुले चाहेको, खोजेको, रोजेको र रुचाईएको संविधानमा हामी हाम्रा स्वर्णिम सपनाका यथार्थताहरु खोज्दै विकास, परिवर्तन र समृद्धिका आयामहरु खोज्दैछौ । निराशाले भरिएका हाम्रा अनुहारहरुमा नयाँ आशा र उमंगको चमक छाएको छ । आस्था र विस्वासको जग अझ बलियो बन्दै गहिरहेको छ । भोक, रोग र शोकका घाउहरु बिस्तारै ओभाउदै छन । ऐन कानूनका प्रत्येक धारा, दफा र उपदफाहरु न्याय, समानता र स्वतन्त्रताका स्वर्णिम सब्दहरुले भरिएका छन । जनताबाट निर्वाचित हामी जनप्रतिनिधिहरु जनताको सेवा र विकासलाई प्राथमिकताको पहिलो सुचिमा राखी जनताको दुख पीर र अप्थ्यारोमा साथ दिदै आ-आफ्नो पालिकाको विकास र समृद्धिको अभियानमा जुटिरहेका छौ ।

देशको संघिय संम्रचना अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरि हामी तीन तहको सरकार सञ्चालनको नविनतम अभ्यासमा अभ्यासरत छौ । हामी सबैको चाहना र आवश्यकताले सिंहदरवारको अधिकार नागरिकको घरदैलोमा पुऱ्याउने महत्वकाँक्षी सोचका साथ स्थानीय सरकारको स्थापना भएको हो । जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकारको रूपमा स्थापित रहदै नागरिकहरुको घरदैलोमा सेवा प्रदान गर्ने आधार स्तम्भको रूपमा रहेको स्थानीय सरकारले स्थापनाको यति छोटो अवधिमा संघियताको सवलीकरण, लोकतन्त्रको सुदृढीकरण, जनअपेक्षित विकास, परिवर्तन प्रतिको संवोधन र संविधान प्रदत्त जिम्मेवारी र भूमिका निर्वाह गर्ने सवालमा महत्वपूर्ण भूमिका राख्दै आएको छ । निकै लामो समयसम्म स्थानीय जनप्रतिनिधि विहिन अवस्था भोगेका आम नागरिकहरु यतिवेला आफ्नै घरछेउको स्थानीय सरकार मार्फत थप अधिकार सहितको सेवा लिन पाउनु साँच्चिकै सुखद पक्ष हो । विकासमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको प्रत्यक्ष उपस्थिति देखिनुका साथै टोल, छिमेक र गाउँ समाजको विकासमा अगुवाई, सहजिकरण र व्यवस्थापनमा नागरिकहरुको प्रत्यक्ष संलग्नता रहनु अर्को सुखद पक्ष हो । जसका कारण गाउँमा विस्तारै विकास र परिवर्तनको रुपहरु एक पछि अर्को गर्दै क्रमशः देखिन थालेका छन । सुशासन र नागरिकहरुका दैनिक जनजीवनका कामहरु सहज र सजिलो बन्दै गहिरहेका छन । जनप्रतिनिधिहरुको नेतृत्व र नागरिकहरुको साथ सहयोगका कारण स्थानीय सरकार अझ बलियो, मजबुत र शक्तिशाली बन्दै गहिरहेको छ । त्यसो त स्थानीय सरकारलाई बढिभन्दा बढि अधिकार र बजेट दिई अरु थप अधिकार सम्पन्न बनाइनु पर्दछ भन्ने विषयमा चर्को बहष हुनु हामी सबैको लागि अर्को सुखद पक्ष हो ।

सिमित बजेट र असिमित जनआकांक्षाको विचमा हामीले चारवटा गाउँसभाहरु सम्पन्न गरिसकेका छौ । ति गाउँसभा मार्फत जनताका उत्कत चाहना, आवश्यकता र मागहरुलाई प्राथमिकताको पहिलो सुचीमा राखेर नीति तथा कार्यक्रम सहित बजेट विनियोजन गर्यौ । पालिकाभित्र विकासका धेरै आवश्यकताहरु थिए, नागरिकका धेरै मागहरु थिए, केही गुनासा र केही सुझावहरु पनि थिए । जनताका ति माग, गुनासा र सुझावहरुलाई एकैपटक सम्बोधन गर्न नत बजेटले सम्भव थियो नत गाउँपालिकाको आन्तरिक श्रोतले नै । आवश्यकता, रहर, सोच र तिब्र इच्छा हुँदाहुँदै पनि श्रोत साधनको अभावमा जनताका सबै मागहरुलाई सम्बोधन गर्न सकिएन तर हामी यहाँहरुको माग, आवश्यकता र समस्याहरु प्रति सजग छौ, सचेत छौ र गम्भिर पनि । त्यसो त नागरिकहरुको विचमा गरेका प्रतिवद्धताहरु पनि हामीले भुलेका छैनौ । हामीलाई विश्वास छ जनताका ति सबै माग र हाम्रो प्रतिवद्धताहरु क्रमशः पुरा हुदै जानेछन ।

सम्मानित सभाका सदस्यज्युहरु,

अव म आगामी आर्थिक बर्ष २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा लिईएको आधार, सोच, लक्ष्य, उद्देश्य र अपेक्षित लक्ष्य प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाको आधारहरु :

- नेपालको संविधान, २०७२
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
- संघ र प्रदेश सरकारले जारी गरेका नीति, नियम, कानून तथा मापदण्डहरु
- संघ, प्रदेश र गाउँपालिकाको आवधिक विकास योगना, दिगो विकासका लक्ष्यहरु र विकासका अन्तर सम्बन्धित विषयहरु
- गाउँपालिकामा निर्माण भएका विभिन्न ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिहरु,
- संघिय र प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरु
- नेपाल सरकारको १५ औँ योजना र दिगो विकासका लक्ष्यहरु

सोच :

“कृषि, पर्यटन, शिक्षा र पूर्वाधार, समृद्ध काठेखोला निर्माणको आधार”

लक्ष्य :

स्थानीय स्रोत साधनको उच्चतम परिचालन र न्यायोचित वितरणद्वारा नागरिकहरुको आर्थिक, सामाजिक स्तरमा बृद्धि गर्दै समृद्ध, समतामूलक र सुशासनयुक्त काठेखोला गाउँपालिका निर्माण गर्ने ।

उद्देश्य :

- शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन एवं भौतिक पूर्वाधारको विकास र विस्तार गरि गाउँपालिकालाई आर्थिक समृद्धतर्फ उन्मुख गर्ने ।
- कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रलाई व्यवसायीक र आधुनिक प्रविधिमा रुपान्तरण गरि नागरिकको जिवनस्तरमा सुधार गर्नुको साथै कृषि सहकारीलाई प्रवर्धन गर्ने ।
- सर्वसुलभ, गुणस्तरिय शिक्षा र स्वास्थ्यमा जोड दिने ।
- उपलब्ध स्रोत साधन र अवसरको न्यायोचित वितरण मार्फत स्वाधिन र समाजवाद उन्मुख ग्रामीण अर्थतन्त्रको निर्माण गर्ने ।
- महिला, दलित, जनजाति, विपन्न, उपेक्षित र गरिवीको रेखामुनी रहेका गाउँपालिकाका नागरिकहरुलाई सामाजिक र आर्थिक समानता कायम गर्ने ।
- विपद जोखिम न्युनिकरण, उद्धार राहत एवम वन बातावरण र जलाधार संरक्षण गर्ने ।

अपेक्षित उपलब्धिहरु :

प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको सफल कार्यान्वयनबाट काठेखोला गाउँपालिकाको समग्र विकासमा नयाँ आयाम थपिनेछ । आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्र थप गतिशिल हुनेछ । पारस्परिक सम्मान र अवसरसहित सामाजिक न्याय कायम हुनेछ, “कृषि, पर्यटन, शिक्षा र पूर्वाधार, समृद्ध काठेखोला निर्माणको आधार” भन्ने गाउँपालिकाको दिर्घकालिन सोच पूरा गर्न योगदान पुग्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

आदरणीय गाउँसभा सदस्यज्युहरु,

नेपालको संविधान २०७२ मा स्थानीय शासन सम्बन्धी उल्लेख भएको नीतिगत व्यवस्था, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, राष्ट्रिय योजना आयोगले जारी गरेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८, पन्ध्रौं आवधिक योजनाको मूलभूत पक्षहरू अनुसार विभिन्न चरणको सहभागितामूलक प्रक्रिया र यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ ।

पन्ध्रौं योजना, दिगो विकास लक्ष्य २०३० को मार्गचित्र र गाउँपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याइएका कानुनी प्रावधान समेतलाई ध्यानमा राखी यो नीति तथा कार्यक्रम ल्याइएको छ । जनसहभागीता एवं जनपरिचालनको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले कायम गरेको इतिहासलाई अक्षुण्ण राख्दै शासकीय प्रबन्धमा जवाफदेहिता, पारदर्शिता, गुणस्तरीयता एवं स्वच्छतायुक्त जनसहभागीता सुनिश्चित गरिने छ ।

गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण लाई अद्यावधिक रूपमा अध्ययन गरी छरितो एवं चुस्त संगठन संरचना मार्फत प्रशासनिक तथा चालु खर्चलाई मितव्ययी बनाइनेछ । यसबाट सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी तथा विकेन्द्रित तुल्याउदै पूँजीगत खर्च बढाउने नीति लिइएको छ । संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान एवं वित्तिय हस्तान्तरणको उच्चतम र प्रभावकारी परिचालन एवं उपयोग गर्दै वित्तिय आत्मनिर्भरता कायम गर्न प्रयत्न गरिने छ ।

काठेखोला गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समृद्ध, समावेशी, स्वच्छ, सुरक्षित, स्वावलम्बी र सुशासित समुदाय निर्माण गर्ने उद्देश्य लिएको छ । जनताको मौलिक अधिकार र प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नका लागि जनसहभागीताका माध्यमबाट पारदर्शिता र जवाफदेहितालाई विशेष जोड दिइनेछ ।

गाउँसभाका सदस्य ज्युहरु,

हरेक नागरिकहरुको चाहना आर्थिक रूपमा सवल, सक्षम र समृद्ध बन्नुमा नै केन्द्रित हुन्छ । स्थानिय सरकार जनताको सवैभन्दा नजिकको सरकार भएकाले पनि यो सरकार नागरिकहरुको आर्थिक विकासको साभेदार बनोस भन्ने मनोकांक्षा हुनु स्वभाविक नै हो । यस गाउँपालिकाको सर्वाङ्गण विकासका लागि आर्थिक गतिविधिमा सहजता ल्याउन राज्यले ठोस रणनीतिको अख्तियार गर्नुपर्ने देखिन्छ । देशको राज्यकोष संचितिमा कमि आउनु, वित्तिय क्षेत्रमा तरलता अभाव भै लगानी गर्न नसक्ने अवस्था आउदा मुलत काठेखोला गाउँपालिकाले आफ्ना नागरिकहरुको आर्थिक विकासमा टेवा पुऱ्याउनु हाम्रो मुख्य कर्तव्य हो । यस वर्षको नीति तथा कार्यक्रममा सामाजिक तथा समोवेशी क्षेत्रलाई विशेष जोड दिएको छु । विपन्न, बेसाहारा, महिला, दलित, जनजाति, अपांगाता भएका व्यक्तिहरुको ज्ञान, सीप र क्षमतामा बृद्धि गरि शसक्तिकरण संगै आर्थिक उपाजन सहित उनिहरुको जीवनस्तरमा व्यापक परिवर्तन ल्याउन यो नीति तथा कार्यक्रमले प्रभावकारी भूमिका निर्वाह गर्नेछ, भन्ने मैले विश्वास लिएको छु ।

गाउँसभा सदस्यज्युहरु,

अव म आ.व.२०८१/०८२ को विभिन्न विषयगत एवम क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु यस गरिमामय सभामा प्रस्तुत गर्दछु ।

१) आर्थिक विकास तर्फ : कृषि तथा पशुपालन

काठेखोला गाउँपालिका कृषि पेशा अंगालेका नागरिकहरु वसोबास गर्ने गाउँपालिका हो । यहाँका हरेक नागरिकहरु कृषि क्षेत्रमा निर्भर छन् । समृद्ध गाउँपालिका निर्माणको पहिलो र महत्पुर्ण आधार नै कृषि क्षेत्रको विकास हो । कृषि क्षेत्रलाई अझै थप व्यवस्थित र बढि भन्दा बढि उत्पादनमुखी र व्यवसायिक बनाउनु हामी सबैको चाहनाको बिषय हो । परम्परागत प्रणाली देखि यसको स्तरिकरण, व्यवसायीकरण र उद्योग स्थापना सम्मको लक्ष्य तय गर्नुपर्ने आवश्यकता मैले महसुश गरेको छु । कृषि क्षेत्र निर्वाहमुखी मात्र हुनु र यसमा संलग्न कृषकहरुको उत्पादकत्व निकै कम रहदा यस क्षेत्रबाट श्रमशक्तिको पलायन बढ्दो छ । यसलाई रोक्न सक्नु हामी सबैको निकै चुनौतिको बिषय हो । स्थानिय बाली नालीमा कमी र स्थानिय दैनिक उपयोगमा सोचे अनुसार प्रगति हुन नसक्नु अर्को चुनौतिको बिषय हो । यी चुनौतिहरुलाई

सामना गर्न कृषिमा आधुनिकता र लोकप्रियता बढाउने नीति लिई कार्यन्वयनमा जोड दिईने छ । यसका लागि तपशिल वमोजिमको नीति अख्तियार गरिने छ ।

- परम्परागत कृषि प्रणालीलाई आधुनिकता र आयआर्जन तर्फ उन्मुख गराउदै नविनतम खेति प्रणालीको पहिचान गर्दै चिया, अलैची, टिमुर जस्ता नविनतम खेतिको पकेट स्थापना गरि ब्लकको रूपमा विकास गर्न **कृषि पकेट पुर्वाधार कार्यक्रम** निरन्तरता दिईने छ गरिने छ ।
- पछिल्लो समय कृषकहरुले कहिकतै विषादीको अत्याधिक प्रयोग गर्ने गरेको पाइएकोले विषादीको प्रयोग कम गर्न यस वर्ष ५० प्रतिशत अनुदानमा विषादी उपलब्ध गराईने छ ।
- कृषकहरुको आकर्षण बढदै गहिरहेको मौरीपालन व्यवसायलाई अभै थप व्यवस्थित गरि मौरी पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गरि आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- गत वर्षदेखि नै अभ्यासको रूपमा सञ्चालन गरिएको उत्पादनमा आधारित कृषि, मासु तथा दुधजन्य सामग्रीको विक्रि वितरणका लागि अनुदान कार्यक्रमलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिईने छ । त्यसको बजार व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ भने कृषि, मासु तथा दुधजन्य सामग्रीहरुको उद्यम प्रवर्द्धनमा समेत विशेष जोड दिईनेछ भने तरकारी खेतिप्रति नागरिकहरुको आकर्षण बृद्धि गर्न गत वर्षदेखि नै सञ्चालनमा आएको **तरकारी मिनिकिट अनुदान कार्यक्रम** लाई यस वर्षपनि निरन्तरता दिईने छ ।
- कृषि तथा पशुपालनको क्षेत्रमा विवाईसी बागलुङ र हेफर प्रोजेक्ट नेपालसंग विगत तीन वर्षदेखि निरन्तर रूपमा गरिदै आइएको **कृषि तथा पशु उद्यमशिलता विकास परियोजना** साभेदारी कार्यक्रमको सम्भौताको समायावधि यस वर्ष सकिएको जानकारी गराउदै उक्त परियोजना मार्फत काठेखोलाको कृषि तथा पशु उद्यमको क्षेत्रमा प्याउनु भएको योगदान र भूमिकाको उच्च कदर गर्दै विवाईसी, बागलुङ र हेफर प्रोजेक्ट नेपाल प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । साथै उक्त परियोजना निकै प्रभावकारी, हाम्रो उद्देश्य अनुरूप र कृषकमैत्री रहेकोले सोही प्रकृतिको **कृषि तथा पशु उद्यमशिलता विकास परियोजना** साभेदारी कार्यक्रम यस वर्ष पनि सञ्चालन गरिनेछ । सो परियोजना मार्फत कृषकहरुको आय आर्जन, उत्पादनमा बृद्धि, शक्तिकरण र उद्यमशिलताको विकास समेत हुने मैले आशा लिएको छु ।
- सबै जाति बर्ग र समुदायले उत्पादन गरेको दुधको सामुहिक बजारीकरण गर्न काठेखोला-२ भीमापोखराको अक्षेते बजारमा चिलिमभ्याट सहितको दुध संकलन केन्द्र स्थापना गरिने छ ।
- कोदो बालीलाई प्रोत्साहनका लागि उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइने छ । साथै कोदोजन्य रैथाने बाली संरक्षणका लागि रैथाने बाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- पुस्तौ पुस्तादेखि खेति गर्दै आएको कोदो, धान र मकैको विउबाट उत्पादनमा केही कमी आएकोले उक्त विउलाई पुर्नस्थापित गर्न सोही जातको उन्नत प्रकारको विउ वितरण गरिने छ ।
- विषादीको असर र पशुबाट मान्छेमा सर्ने जोनेटिक रोग बारे विद्यालय स्तरमा पुगी आम विद्यार्थीहरुलाई स्कूल सचेतना कार्यक्रम मार्फत प्रशिक्षित गरिने छ ।
- कृषकहरुको उत्पादन बृद्धिका लागि मभौला तथा साना सिंचाइहरुको आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- कृषकहरुलाई फलफूल व्यवसाय प्रति उत्प्रेरित गर्न फलफूल बगैचा व्यवस्थापनका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- कृषक एवम आम नागरिकहरुको मागलाई मध्यनजर गर्दै गत वर्ष नै सञ्चालन गर्ने भनिएको बाँदर व्यवस्थापन कार्यक्रम अन्तरगत सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरुसंग सहकार्य गरि बाँजो तथा सामुदायिक वन जंगलहरुमा फलफूल तथा गिठा, तरुल, भ्याकुर र कन्दमुल जस्ता फलफूल तथा खनिजजन्य खाद्यान्नहरु लगाई बाँदर व्यवस्थापन गरिने छ ।
- कृषकहरुको सहजताका लागि चापकटर लगायतका प्रविधिहरु अनुदानमा उपलब्ध गराइने छ साथै कृषकहरुलाई वर्षे तथा हिउदे घाँसका विउ वेर्नाहरु वितरण गरिनेछ ।

- वडा स्तरमा गठन भएका कृषि सञ्जाल एवम कृषि तथा पशु उपशाखा लाई थप व्यवस्थापन सहित प्रभावकारी र कृषिमैत्री ढंगले सञ्चालन गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण विद्यालयहरुमा संचालित दिवा खाजा कार्यक्रममा स्थानिय उत्पादनसंग जोडेर वालवालिकाहरुलाई कृषि तथा पशु पालन तर्फ समेत आर्कषित गर्दै पोषिलो ताजा खाजाका लागि प्रोहोत्साहन गरिनेछ ।
- केही किराना पसलहरुमा विषादी बिक्रि गरेको पाईएकोले यसलाई रोक्न अनुगमन गरि कदाईका साथ नियन्त्रण गरिने छ ।
- मासिक रुपमा ३०० लिटर दुध बिक्री गर्ने कृषकहरुलाई दुध ढुवानीमा अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- मिनिटेलर हलो लगायतका प्रविधिको उच्चतम प्रयोगले स्थानीय गोरुहरु लोप हुदै गहिरहेकोले गोरु संरक्षणका लागि गोरु पाल्ने कृषकहरुलाई प्रोत्साहन स्वरुप स्थानीय गोरु संरक्षण अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- हरेक वडामा वडा स्तरीय भेटेनरी माइनरल ल्याव स्थापना गरिने छ ।

उद्योग तथा वाणिज्य

- औद्योगिक क्षेत्रको विकास आर्थिक विकासको मेरुदण्ड हो । मुलुकको आर्थिक विकासको इन्जिनको रुपमा रहेको उद्योग क्षेत्रको विकास, विस्तार र प्रवर्द्धन माथि नै नेपालको आर्थिक समृद्धि निर्भर रहेको छ । जव सम्म हामीले हाम्रा नागरिकहरुको आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउन सक्दैनौ तव सम्म हामीले जति विकास र परिवर्तनका कुराहरु गरेपनि समृद्धि प्राप्त गर्न सक्दैनौ । अबको हाम्रो लक्ष्य हाम्रा नागरिकहरुको आर्थिक समृद्धि हो । हाम्रा नागरिकहरुलाई उत्पादन, आयआर्जन र शिप विकासमा जोड्दै उद्यमशिलताको विकास गर्न विगत वर्षदेखि निकै प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन भएको **अध्यक्षसंग सिप विकास कार्यक्रम** लाई यस वर्ष पनि थप प्रभावकारीताका साथ सञ्चालन गरिने छ ।
- गत वर्ष ६ चरणको तालिम सञ्चालन गरि ८६ जना नयाँ उद्यमीहरु सिर्जना गरेको र ति नयाँ उद्यमीहरुलाई उद्यमशिलतामा जोड्न आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र उत्पादन हुने नाडुलो, डाली, मकैको भुट्टाबाट निर्माण हुने फूलजन्य सामग्रीहरु संकलन गरि **काठेखोला कोशेली घर** सञ्चालन गरिनेछ । जहाँबाट गाउँपालिका भित्रका विभिन्न क्लब, संघ संस्थाहरुले आयोजना तथा सञ्चालन गरिने मेला, महोत्सवहरुमा उपहार तथा मायाको चिनो दिने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका खनिज उत्खननका लागि अनुसन्धान गर्न संघ तथा प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरी श्रोत जुटाउन आवश्यक पहल गरिने छ ।
- हाम्रा हरेक उत्पादनहरुलाई लघु तथा घरेलु उद्योगको रुपमा विकास गरि गाउँका उत्पादनहरुको संकलन, स्तरिकरण र ब्राण्डिङ गरि बजारीकरणको नीति लिइनेछ । यहाँ उत्पादन हुने दुग्ध पदार्थ, मासुजन्य उत्पादन, सुन्तला र आलुको परिकारहरुलाई अझ थप व्यवस्थित गरि गाउँपालिकाकै पहिचानको रुपमा स्थापित गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- काठेखोला गाउँपालिकाको एकमा हाटबजार अक्षेत्ते हाटबजार, काठेखोला-७ रेशमा निर्माणाधीन औद्योगिक ग्राम र काठेखोला-५ विहुँको रिजालचोक बजार क्षेत्रले यहाँ उत्पादन हुने कृषि तथा पशुजन्य सामग्रीहरुको बजारीकरण गर्न महत्वपूर्ण भुमिका निर्वाह गर्नेछन् । गाउँपालिका भित्रका लघु उद्यमीहरुले उत्पादन गरेका बस्तुहरुको बजारीकरण र बिक्रि वितरणका लागि उपयुक्त ठाउँमा हाट बजार, संकलन तथा वितरण केन्द्रको व्यवस्था गरि सञ्चालन गरिने छ । ति बजार क्षेत्रहरुलाई सुचना प्रविधिको समेत उच्चतम उपयोग गरि उत्पादित सामग्रीको बजारीकरण गर्न विशेष ध्यान पुराईनेछ ।
- कृषि, दुग्धजन्य, मासुजन्य साना तथा मझौला उद्योग स्थापनाका लागि प्रोहोत्साहन गरिनेछ ।
- बदलिदो बजार मागलाई ध्यान दिदै यस क्षेत्रका रैथाने बाँकोको सिन्की, सिस्नुको पाउडर, अल्लोको कपडा, लालीगुराँसको जुस, अदुवाको मिठाई (क्यान्डी), जुस, अचारलाई व्यवसायिक गर्दै गाउँपालिका भित्रका सबै

वडाहरुमा कम्तिमा तीनवटा स्थानीय उत्पादनको ब्रान्डिङ, प्याकेजिङ र लेबलिङ गरी बजार व्यवस्थापन गरिने छ ।

- काठेखोला गाउँपालिकामा पहिलो र नविनतम उद्योगको रूपमा स्थापना भएको कोदोको विस्कृत उद्योगलाई थप व्यवस्थित, प्रोत्साहन र आवश्यक बजारीकरणको लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
- गाउँपालिकाभित्र उत्पादन हुने कृषि उत्पादनको सर्वेक्षण गरि बास्तविक तथ्याङ्क लिइने छ ।
- यस क्षेत्रमा निकै प्रसिद्ध परंपरागत सीपमा आधारीत नाड्लो, डालो, काठको ठेकी, मान्द्रो लगायतका उत्पादनलाई अन्तरपुस्ता हस्तान्तरण र आधुनिकीकरण तर्फ विशेष जोड दिइनेछ ।
- सबै किसिमका गरिवी निवारणका लागि संघिय सरकारको ससर्त अनुदानमा सञ्चालित गरिवी निवारणका लागि लघुउद्यम विकास कार्यक्रम (मेडपा) लाई क्रमशः आन्तरिकीकरण गर्दै जाने नीति लिइने छ ।

पर्यटन

विविधतापूर्ण हाम्रो देश नेपाल विश्वकै महत्वपूर्ण पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा परिचित छ । नेपालको आर्थिक विकास र समृद्धिका लागि पर्यटन क्षेत्रको विशेष महत्व देखिन्छ । अनुपम प्राकृतिक सौन्दर्य, प्रचुर जैविक विविधता, बहुजातीय, बहुभाषीय, बहुधार्मिक र सामाजिक विविधता एवं ऐतिहासिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाले विश्व पर्यटन मानचित्रमा हाम्रो देश प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्यस्थलको रूपमा सुपरिचित छ । पर्यटन व्यवसाय आफैमा आर्थिक विकासको प्रमुख आधार हो । यस व्यवसायको विविधिकरण र विस्तारद्वारा आम नागरिकको जीविकोपार्जन र रोजगारीका अवसरमा बृद्धि गरी जनताको जीवनस्तरमा सुधार गर्नु अपरिहार्य भएको छ । समृद्ध र विकसित गाउँपालिकाको बलियो आधार पर्यटन नै हो ।

काठेखोला गाउँपालिकाको पर्यटन मूलतः प्रकृति र संस्कृति संग आधारित छ । काठेखोला, घोडाबाँधे, बेलढुंगा, गाजाको धुरी, हलहले, साहुढुंगा, थाप्ले, तिनचुले शिवधुरी, भुलेनी, मोथे, कान्छो धौलागिरि, खोरताल, बसन्ताप, देउराली जस्ता सुन्दर पर्यटकिय ठाउँहरु प्रकृतिका बरदान प्राप्त उपहारहरु हुन । रामकोट त्रिपुरेश्वर मन्दिर, रेशको सत्यवति, ओदानडाँडा मन्दिर, विहुँकोट, लेखानीको शिवालय, लगायतका कोट तथा मठमन्दिरहरु धार्मीक आस्थाका स्तम्भहरु हुन । यहाँका पौराणीक संस्कृतिहरु साँच्चिकै सुन्दर र लोभलाग्दा साँस्कृतिक सम्पत्तिहरु हुन । यानिमाया, सोरठी, भ्याउरे र सालैजो जस्ता मौलिक र पुराना भाकाहरु यहाँका वनपाखामा गुञ्जने गीत संगीतहरु हुन । भिमादरवार, ओदानडाँडा मन्दिर, विहुँको तल्लो उपल्लोकोट, १००८ स्वामी परमान्द गुरुको जन्मस्थान पौवाडाँडामा रहेको राम मन्दिर यहाँको ऐतिहासिक सम्पदाहरु हुन । तंग्राममा रहेको विश्वकै ठुलो नगरा, जिमाक संगीत एवम साँस्कृतिक संग्राहलय र जनजाति साँस्कृति संग्राहलय समग्र गाउँपालिकाका परिचयहरु हुन । यिनै प्रकृति, संस्कृति र मानव निर्मित ऐतिहासिक सम्पदाहरुको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनमा विशेष ध्यान पुराईने छ ।

- काठेखोला गाउँपालिकाको पर्यटन विकासमा मध्यपहाडी लोकमार्ग एक महत्वपूर्ण अवसर हुन सक्छ । नेपालको मध्यपहाडी लोक मार्ग खण्डको भन्दा २० किलोमिटर सडक खण्ड हाम्रो पालिकाको मध्यभागमा परिरहदा यसले पर्यटन प्रवर्द्धनसंगै अन्य विकासका नयाँ सम्भावनाहरु पनि उजागर गरेको छ ।
- पछिल्लो समय आम नागरिकहरु बीच निकै लोकप्रिय बन्दै गहिरहेको होमस्टे व्यवसाय काठेखोला गाउँपालिकामा ८ वटा सामुदायिक होमस्टे सञ्चालनमा रहेको र उक्त होमस्टेलाई अभै थप व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न होमस्टे व्यवसायलाई उत्प्रेरित गरिनेछ । होमस्टेहरुमा पर्यटकहरुको आगमनलाई ध्यानमा राखी पर्यटन प्रवर्द्धनका नयाँ नयाँ कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
- प्राकृतिक, साँस्कृतिक, कृषि, धार्मिक क्षेत्रमा आधारित काठेखोला गाउँपालिकाको सबै प्रकारका पर्यटनलाई वातावरणमैत्री बनाई पर्यापर्यटनको रूपमा विकास गरिने छ । स्थानीय समुदायमा आधारित पर्यटनलाई बढावा दिई पर्यटनलाई जीविकोपार्जनसंग जोडिने छ । ग्रामिण पर्यटनको रूपमा विकास गर्न होमस्टेहरुलाई थप प्रवर्द्धन तथा व्यवस्थित तवरले सुधार गरिने छ ।

- आन्तरिक र बाह्य होमस्टे अध्ययन अवलोकन तथा आन्तरिक होमस्टे व्यवसायहरूमा नियमित अनुगमन गरिने छ । प्रदेशको पर्यटन गन्तव्यको रूपमा गाजाको धुरी, हलहले, शिवधुरी, रामकोट र भुलेनी लगायतका स्थानहरू सुचिकृत भएको र थप कार्यक्रमहरू संचालनका लागि सरोकारवाला विच समन्वय गरिनेछ ।
- छोटो समयमै चर्चा परिचर्चा बटुल्लै आन्तरिक पर्यटक आर्कषित गर्न सफल प्राकृतिक भ्यूटावरको रूपमा रहेको बेलढुङ्गा क्षेत्रमा प्रसिद्ध सर्वसिद्धिधाम जोड्ने पर्यटन पदमार्ग, साइकलल्यान, बनभोज स्थलहरू लगायतका संरचनाहरू क्रमशः निर्माण गरिनेछ ।
- ससस्त्र द्वन्दकालमा ज्यान गुमाएका शहिदहरूको सम्झनामा काठेखोला १ पालामा शहिद स्मृति पार्क निर्माण भईरहेको र त्यसलाई द्वन्दकालको अध्ययन केन्द्रका रूपमा विकास गरिनेछ ।
- काठेखोला गाउँपालिकाद्वारा सिक्किम, इलाम लगायतका ठाउँहरूमा गरिएको अध्ययन अवलोकन भ्रमणको क्रममा देखेका र प्रत्यक्ष अनुभूत गरेको चियाखेति विस्तारलाई काठेखोला गाउँपालिकाको रेश, भ्यूटावर, घोडावाँधे लगायतका ठाउँहरूमा विस्तार गरिनेछ । काठेखोला गाउँपालिका, वडा नं. ७ रेशमा रहेको चियाखेतिले उत्पादन समेत दिन सुरु गरिसकिएको र यसलाई आयआर्जन र पर्यटन प्रवर्द्धनसंग जोडी उक्त ठाउँमा क्षेत्र विस्तार गरि थप चिया खेति विस्तार गरिनेछ ।
- पछिल्लो समय निकै चर्चा परिचर्चा बटुल्लै आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको पनि आगमन हुन सुरु गरेको बेलढुङ्गा क्षेत्रलाई थप व्यवस्थित गरि पर्यटकहरूको पहिलो रोजाईमा पर्ने गरि त्यसको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनमा जोड दिईने छ । पर्यटकहरूको सहजताको लागि बेलढुङ्गादेखि पञ्चकोटसम्मको साईकिल ल्याण्ड निर्माण गरिने छ ।
- मध्यपहाडी लोकमार्ग खहरे, शहिद स्मृति पार्क पाला, भिमपोखराको भिमादरवार, दयरीबस्ती, धम्जाको बेलढुङ्गा, तंग्रामको खोर ताल, वसन्ताप, जिमाक सांस्कृतिक एवम संगीत संग्राहलय, जनजाति सांस्कृतिक संग्राहलय, त्रिपुरेस्वर मन्दिर, विहुँकोट, रामकोट, घोडावाँडे, भ्यू टावर, शिवधुरी, लेखानीको हलहले, वौद्ध गुम्बा रेशको ओदानडाँडा मन्दिर र रेशको चिया बगान घुम्ने गरि पर्यापर्यटन रुटको विकास गरि आवश्यक पुर्वाधार निर्माणका लागि पहल गरिनेछ ।
- नीजि क्षेत्रसंग समन्वय गरि जडिवुटि उत्पादन र प्रशोधन केन्द्र स्थापना तथा संचालनको वातावरण मिलाइने छ । गाजाको धुरी, शिव धुरी, भुलेनीको धुरी, हलहले क्षेत्रलाई पर्यापर्यटन गन्तव्यका रूपमा विकास गरिनेछ भने वडा नं. ५ विहुँकोटको रामकोट, वडा नं. ६ का विहुँकोट मन्दिर क्षेत्रलाई धार्मिक पर्यटन क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- स्वदेशी तथा विदेशी लगानी कर्ताहरूलाई लगानीको वातावरण तयार गरि विहुँकोट स्थित थामनेटा, घोडावाँधे, भ्यू टावर क्षेत्रलाई रिसोर्ट, होटल तथा तालिमकेन्द्रको हबको रूपमा विकास गर्न पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रका मुख्य स्थान चोकहरूमा पर्यटकीय क्षेत्रको परिचय सहित पर्यटकहरूका सहजताका लागि लोकेशन बोर्ड राखिनेछ । साथै पर्यटन पदमार्गको लागि सूचनाबोर्ड निर्माण तथा बाटो निर्देशक सूचकको समेत व्यवस्था गरिनेछ ।
- काठेखोला गाउँपालिका वडा नं. ४ तंग्राममा निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको जनजाति संग्राहलय र संगीत संग्राहलयलाई पर्यटन प्रवर्द्धन संगै सम्बन्धित क्षेत्रको अध्ययन केन्द्रका रूपमा विकास गरिनेछ ।

सहकारी

- आम नागरिकहरूको विचमा लोकप्रिय र बेसहाराहरूको सहारा बन्दै गहिरहेको सहकारी क्षेत्रलाई थप व्यवस्थित र पारदर्शितापूर्ण बनाई बढिभन्दा बढि नागरिकहरूलाई सहकारीमा समाहित गर्न विशेष ध्यान पुराईनेछ ।
- सहकारीहरूको माध्यमबाट उत्पादनशिल क्रियाकलापमा संलग्न नागरिकहरूको पूँजि संकलन तथा परिचालन गरी साना तथा स्वरोजगारीका अवसर श्रृजना गरी गरिबी न्यूनीकरण गर्ने योजनालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नागरिकहरूलाई सहकारी प्रति आकर्षित गर्न सहकारी शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । साथै कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गर्दै आर्थिक पारदर्शिता कायम गर्न सहकारी लेखा व्यवस्थापन तालिम सञ्चालन गरिने छ ।

- कृषि समूह निजी फर्म र सहकारीहरूको दर्ता तथा कार्यक्षेत्र अनुमति जस्ता विषयहरूलाई व्यवस्थित ढंगले अघि बढाइनेछ ।
- सहकारी नियमन तथा अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाई नागरिकको वित्तीय सम्पत्तिलाई सुरक्षित गर्न विशेष ध्यान पुराईने छ ।
- कृषि लगायत विषयगत सहकारीलाई सो क्षेत्रमा केन्द्रित भै लगानी गर्ने नीतिलाई कठोर रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका सहकारी संस्थाहरूको दर्ता, अनुगमन, नियमन तथा सचेतना एवम लेखा व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- छरिएर रहेको ग्रामीण पुजी एकतृत गर्ने दरिलो माध्यमका रूपमा रहेको सहकारीलाई ग्रामिण अर्थतन्त्रको मेरुदण्डका रूपमा विकास गरिनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धन गर्दै निच्छेपकर्ताहरूको हित र संरक्षणका लागि विभिन्न विषयगत सहकारी सम्बन्धी स्थानीय तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन तथा अनुसन्धान गरी दैनिक उपभोग्य वस्तु, कृषि, वन, मत्स्य तथा पशुजन्य पदार्थ उत्पादन र विक्री वितरण गर्ने सहकारीलाई विशेष अनुदानको व्यवस्था गरिनुका साथै प्रमुख बस्तीहरूमा सुपथ मूल्यमा सहकारी पसल सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- अव्यवस्थित रूपमा सञ्चालनमा रहेका सहकारी संस्थाहरूको अनुगमन गरि सुधार गर्न प्रोत्साहन गरिने र सो अनुसार नभएमा नियमानुसार कारवाहीको प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।

युवा तथा श्रम रोजगार

- जोश जाँगर श्रम र सीपले भरिएका युवाहरूलाई स्वदेशमै रोजगारी सिर्जनाको वातावरण निर्माणका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ । वैदेशिक रोजगारीमा जाने युवाहरूका लागि सचेतना अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- युवाहरूको लागि गत वर्षदेखि नै सुरुवात गरिएको लामो तथा छोटो अवधिको सीप विकास तालिम यस वर्ष पनि सञ्चालन गरिनेछ । उक्त सीप विकासका तालिमहरू मार्फत सीपयुक्त युवा जनशक्ति तयार गरि रोजगारी, स्वरोजगारी सिर्जना एवम युवाहरूलाई आत्मनिर्भर बनाउन सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, गरिवी निवारणका लागि लघुउद्यम कार्यक्रम (मेडपा), सुरक्षित आप्रवाशन परियोजना लगायतका कार्यक्रमहरूलाई समायोजन गरि एकिकृत रूपमा श्रम तथा रोजगार शाखा स्थापना गरि सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
- काठेखोला गाउँपालिकाभित्र संचालन हुने योजना तथा आयोजनाहरूमा स्थानिय श्रममा आधारित रोजगार सिर्जना हुनेगरि अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई वडा कार्यालय सहितको साभेदारि प्रकृया लाई निरन्तरता दिईने छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तरगतका आयोजनामा काम गर्न पूर्व स्थलगत अभिमुखिकरण तथा कार्य स्थल सुरक्षा सामाग्रीको व्यवस्था र कार्य स्थल दुर्घटना विमाको कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- श्रमको सम्मान गर्ने संस्कारको विकास गर्दै श्रमिक मजदुरहरूको सामाजिक सुरक्षा र आर्थिक सक्षमता विकासको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्थानीय तहबाट नै श्रम स्वीकृतीको प्रक्रियालाई अभै प्रभावकारी र सेवाग्राही मैत्री बनाइनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारीमा जाने नयाँ तथा पुराना व्यक्तिहरूको श्रम स्वीकृतीको लागि सहजिकरण गर्ने साथै श्रम स्वीकृती लिएर वैदेशिक रोजगारीमा गएका र अलपत्र परेका व्यक्तिहरूलाई राहत उद्धारमा रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत सहजिकरणको कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- गाउँपालिकाको रोजगार रणनीति निर्माण गरि नागरिकलाई व्यावसायिक सिप विकास, रोजगार प्रवर्द्धन, उत्पादनशिल रोजगार सिर्जना, उद्यमशिलता प्रवर्द्धन, वैदेशिक रोजगार तथा आप्रवाशन लगायतका श्रम तथा रोजगार सम्बन्धि सेवा तथा सुविधा स्थानिय तहबाट एकिकृत रूपमा प्रदान गरिनेछ ।

- वैदेशिक रोजगार सुरक्षित, मर्यादित तथा व्यवस्थित गराउन थप पहल गरिनेछ । त्यसका लागि सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम लाई थप व्यवस्थित गरिनेछ । काठेखोला गाउँपालिकाका बासिन्दालाई विदेशमा काम लाग्ने खालको सीप तालिम लिएर मात्रै वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यवस्थाका लागि प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारी बाट फर्किएकाहरुको सीप पूँजी र प्रविधिको उच्चतम प्रयोगका गरी पालिकाको आर्थिक वृद्धिमा टेवा पुर्याइनेछ । त्यसका लागि आवश्यक कार्यक्रम तथा नीतिको व्यवस्था गरि पुन एकीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएका व्यक्ति तथा उनीहरुको परिवारका सदस्यहरुमा देखापर्ने मानसिक स्वास्थ्य तथा मनोसामाजिक समस्याको जोखीम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको लागि व्यक्तिगत र सामूहिक मनोपारामर्श सेवाका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विद्यालय तहबाट नै मानसिक स्वास्थ्य सचेतनाका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगार बाट प्राप्त विप्रेषणको उपयोगका लागि वित्तीय साक्षरता कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ । वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी ज्ञान वृद्धि तथा सचेतनाको एकीकृत कार्यक्रम सञ्चालनको लागि वित्तीय साक्षरता रणनीतिक योजना तयार गरिनेछ । बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरु मार्फत सञ्चालन हुने वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम लाई गाउँपालिका मार्फत एकद्वार प्रणाली मार्फत सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी चेतनामुलक डिजिटल बोर्ड तथा होडिड बोर्डहरु विभिन्न स्थानहरुमा राख्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगार बाट फर्किएका व्यक्तिहरुको निशुल्क सीप परीक्षणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विगत केही वर्षदेखि निकै प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन भइरहेको गरिवी निवारणका लागि लघुउद्यम कार्यक्रम र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई यस क्षेत्रको श्रम रोजगार र विकास निर्माणका लागि साभेदारी कार्यक्रमको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ । यस अगाडी भएका तालिमहरुको प्रभावकारीता अध्ययन गर्दै उद्यम पर्वद्वन, रोजगारी र स्वरोजगारी बनाउदै सामग्रीहरुको उत्पादन तथा बजारीकरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

आदरणीय गाउँसभा सदस्य ज्युहरु,

अब म सामाजिक विकास तर्फ हामीले लिएको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

२. सामाजिक विकास तर्फ :

शिक्षा

शिक्षा सिंगो मानव जातिको गहना हो, आभुषण हो अनि मानिसलाई बाटो देखाउने सुमार्ग हो । एउटा व्यक्ति, परिवार, समुदाय र राष्ट्रलाई समृद्ध राष्ट्र बनाउन शिक्षाको अति नै महत्वपूर्ण भुमिका हुन्छ । त्यसो त शिक्षा विकासको पनि पुर्वाधार हो, मेरुदण्ड हो अनि समाज विकासको आधार स्तम्भ पनि ।

जवसम्म हामी शिक्षित र सचेत हुन सक्दैनौ तब सम्म हामीले जति विकास र परिवर्तनका योजनाहरु ल्याए पनि सभ्य र विकसित समाजको निर्माण अपुरो नै हुन्छ । त्यसैले शैक्षिक विकास हाम्रो प्राथमिकताको महत्वपूर्ण सुचिमा रहेको छ । त्यसो त हामीले हिजो निर्वाचनको बेला नागरिकहरुको विचमा सबै बालबालिकाहरुले गुणस्तरीय शिक्षा पाउनुपर्दछ भन्ने प्रतिवद्धता अनुरूप हालसम्म विनियोजन गरेका योजना तथा कार्यक्रमहरुमा शिक्षा क्षेत्रलाई अल्लि बढि नै महत्व दिएर बजेट तथा कार्यक्रमहरु विनियोजन गरिएको छ । यसलाई आगामी दिनमा अभै थप वृद्धि गरी लगिने छ । नागरिकहरुको चासो, आवश्यकता र सरोकारको विषय रहेको शैक्षिक विकासका योजनाहरु निकै प्रभावकारी ढंगले कार्यन्वयन हुनुपर्दछ । काठेखोला गाउँपालिकाको शैक्षिक अवस्थालाई ध्यानमा राखी विभिन्न समयमा विभिन्न विद्यालयका प्रधानाध्यापक तथा अन्य सरोकारवाला एवम शैक्षिक ब्यक्तित्वहरूसँग नियमित अन्तरक्रिया तथा छलफल कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै गुणस्तरीय शिक्षा प्रदानमा निकै महत्वका साथ ध्यान पुराइएको छ । विभिन्न विद्यालयहरुमा हुने विद्यालय स्तरिय सभा गोष्ठी लगायतका शैक्षिक कार्यक्रमहरुमा गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सामाजिक विकास समितिका

संयोजक एवम शिक्षासंग सम्बन्धित व्यक्तिहरु प्रत्यक्ष सहभागि भइ विद्यालयको अवस्था बुझ्ने र राय सल्लाह लिने दिने काममा पनि उत्तिकै ध्यान पुराईएको छ । विगतमा भएका विद्यालयको भौतिक संरचना सुधार र आइसिटी सहयोगका लागि गाउँपालिकाद्वारा गरिदै आएको सहयोगलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइएको जानाकारी गराउदछु । शैक्षिक स्तरका लागि रियल प्लान गरि सोको आधारमा द्रुत सिकाई सबै विद्यालयहरुमा लागु गरिएको छ । साना बालबालिकाहरुलाई अध्ययन अध्यापन गराउने बालविकास सहजकर्ताहरुका लागि तालिम गरिसकिएको छ । गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण विद्यालयहरुको नियमित अनुगमन गर्ने कार्य सम्पन्न गरिसकिएको छ । विद्यार्थीहरुको विविध प्रतिभाहरुलाई प्रस्फुटन गर्ने अभिप्रायले प्रतिभा पहिचान अन्तर्गत पालिका स्तरीय बक्तृत्वकला, हस्तलेखन, चित्रकला, शिक्षक विद्यार्थी नृत्य, शिक्षक विद्यार्थी बक्तृत्वकला प्रतियोगिताहरु सम्पन्न गरिसकिएको छ । आ.वि. र माध्यमिक विद्यालयहरुमा वितरण गरिदै आएको सेनेटरी प्याड वितरण प्रक्रियालाई निरन्तरता दिइएको छ । शैक्षिक स्तर बढि गर्न अनुगमनले निकै महत्पूर्ण सहयोग पुराउने भएको कारण गाउँपालिकाको अनुगमन प्रत्यक्ष रपमा रहोस भन्ने उद्देश्यले आधारभुत र माध्यमिक विद्यालयहरुमा स्मार्ट स्कुल एप्स मार्फत विद्युत्तिय हाजीरी जडानको कार्य सम्पन्न भइसकेको र आगामी वर्षहरुमा गाउँपालिकाका सबै विद्यालयहरुमा पुग्ने लक्ष लिइएको छ । के.जी.कक्षा सञ्चालन गरेका विद्यालयहरुमा दिइदै आएको के.जी.कक्षा व्यवस्थापन अनुदानलाई यसवर्ष पनि निरन्तरता दिइएको छ । साथै के.जी. कक्षा व्यवस्थापन र लेखा व्यवस्थापन तालिम यथासिघ्र सञ्चालनमा ल्याइने छ । भि.एस.ओ. र विवाइसी बागलुङ संगको सहकार्यमा सिकाई परियोजना मार्फत २७ वटा विद्यालयहरुमा सिकाई परियोजना लागु भएकोमा यसवर्ष गाउँपालिकाको लगानीमा सबै विद्यालयहरुमा सो कार्यक्रम लागु गरिएको छ ।

- नेपालको शिक्षा नीतिलाई पूर्णरूपमा अवलम्बन गर्दै गुणस्तरिय शिक्षालाई विशेष जोड दिईने छ । सिंगो मानव जातिलाई अन्धकारको युगबाट उषाकालिन युगमा पुऱ्याउने पवित्र माध्यम भनेको नै शिक्षा हो । शिक्षा लिनबाट कुनै पनि नागरिक बन्चित हुन नपरोस भन्का खाँतिर काठेखोला गाउँपालिकाको समग्र शैक्षिक विकासका लागि **अध्यक्षसंग शैक्षिक सुधार कार्यक्रम** सञ्चालन गरिने छ ।
- गुणस्तरिय सामुदायिक विद्यालयको शिक्षाको अवधारणालाई सार्थक रुप दिन “हाम्रो विद्यालय, हाम्रै जिम्मेवारी” भन्ने नाराका साथ यसै शैक्षिक सत्र २०८१ बाट जनप्रतिनिधि, कर्मचारी तथा शिक्षकहरुका बालबालिकाहरुलाई सामुदायिक विद्यालयमा नै अध्ययन अध्यापन गराउने नीति लागु गरिने छ । यसबाट सामुदायिक विद्यालयहरुको शैक्षिक गुणस्तर बृद्धि सहित विद्यालय थप व्यवस्थित हुने विश्वास लिएको छु ।
- काठेखोला गाउँपालिको शैक्षिक विकासका लागि “**काठेखोला वासीको ईच्छा, गुणस्तरिय, व्यवहारिक र प्रविधिमैत्रि शिक्षा**” भन्ने नाराका साथ यस क्षेत्रको शिक्षालाई वैज्ञानिक तवरले व्यवस्थापन गरिनेछ । यसका लागि आवश्यक पर्ने भौतिक पुर्वाधारहरु र मानव संशाधन लगायतका शैक्षिक विषयमा विशेष ध्यान दिइने छ ।
- अंग्रेजी माध्यमको पढाईलाई अभै थप व्यवस्थित ढंगले सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरि सामुदायिक विद्यालय प्रति आकर्षण बृद्धि गरिनेछ ।
- शिक्षा क्षेत्रलाई आर्थिक तथा सामाजिक रुपान्तरणको सम्वाहकको रुपमा विकास गर्न विशेष ध्यान दिईने छ ।
- भिमसेन क्याम्पस र अमर क्याम्पसको भौतिक पुर्वाधार निर्माण तथा अन्य व्यवस्थापनमा आवश्यक कदम चालिने छ भने यस क्षेत्रमा सञ्चालित नमुना विद्यालय र प्राविधिक विद्यालयको व्यवस्थापन र सिकाइ उपलब्धि स्तर बृद्धिका लागि विशेष कार्यक्रम ल्याईने छ ।
- गाउँपालिकाभित्र अव बन्ने नयाँ सम्रचनाहरुमा बाल तथा अपाङ्गमैत्री भौतिक संरचना निर्माणमा जोड दिईने छ ।
- आम नागरिकहरुमा शैक्षिक जागरणका नविनतम कार्यक्रमहरु ल्याई **सबैको लागि शिक्षा** सञ्चालनमा जोड दिइने छ ।
- शिक्षामा सूचना तथा संचार प्रणाली (ICT) को प्रयोगमा उच्चतम विकास गरि व्यवसायिक तथा प्राविधिक शिक्षा सञ्चालनलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी शैक्षिक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिमलाई आम नागरिकको पहुँच सम्म पुऱ्याउन प्रभावकारी कदम चालिने छ । शिक्षामा समतामुलक अवसरहरु सुनिश्चित गर्दै शिक्षालाई सीपयुक्त, समय सान्दर्भिक र गुणस्तरयुक्त बनाउन प्रभावकारी कदम चालिने छ ।

- काठेखोला गाउँपालिका भित्रका मा.वि.तथा आधारभुत विद्यालयहरुमा लागु गरिसकिएको स्मार्ट टि.भी.सञ्चाल तथा प्रयोगको अनुगमन तथा नियमन गरि कार्यन्वयनमा ल्याउन अनुगमन लगायतका आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाइने छ ।
- गाउँपालिकाले निर्माण गरेको शिक्षा प्रोफाइल र शैक्षिक योजनालाई प्रभावकारी ढंगले कार्यन्वयनमा लैजानका लागि सञ्चालन भइरहेको **उपाध्यक्षसंग अनुगमन कार्यक्रम** लाई अझ थप परिमार्जित गरि यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्रधानाध्यापकहरुको गाउँपालिका स्तरिय बैठक, शिक्षक विद्यार्थी सिकाई तालिम, क्षमता विकास र अभिभावक सचेतना कार्यक्रम लगाएतका कार्यक्रम सञ्चालनमा पनि उत्तिकै ध्यान दिइनेछ ।
- सबै विद्यालयहरुमा सञ्चालनमा रहेको दिवा खाजा कार्यक्रमलाई अझ व्यवस्थित र प्रभावकारी ढंगले यस वर्ष पनि सञ्चालनमा ल्याइने छ । यस कार्यक्रमलाई स्वच्छ, सफा, स्वस्थ, ताजा र जंकफुड रहित बनाउनका लागि सबै विद्यालयहरुमा पढ्दै कमाउदै कार्यक्रमको रूपमा सञ्चालन गरिने छ ।
- **“हाम्रो सवाल, हाम्रो पाठ्यक्रम”** भन्ने अभिप्रायका साथ काठेखोलाको चिनारी भल्किने गरि आवश्यकता र वास्तविक जीवनसंग जोड्ने र काम सिकाउने जीवनपयोगी सीपमा आधारित कक्षा १ देखि कक्षा ३ सम्मको स्थानीय पाठ्यपुस्तक प्रकाशन भई लागु गरिसकिएको र यस वर्षको लागि केही संसोधन सहितको स्थानीय पाठ्य पुस्तक प्रकाशनको तयारीमा रहेको र अवको केही समयभित्रै हरेक विद्यार्थीको हातमा पुग्ने विश्वास दिलाउदछु । साथै आगामी शैक्षिक शत्रदेखि लागु हुनेगरी बाँकी कक्षाको स्थानीय पाठ्य पुस्तक प्रकाशन गरि सोही अनुसारको पठनपाठनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- समग्र शैक्षिक प्रणालीमै व्यापक रूपान्तरण ल्याउन शैक्षिक पाठ्यक्रम विकास, पठनपाठनको व्यवस्थापन, अतिरिक्त क्रियाकलाप व्यवस्थापन, शैक्षिक पात्रो व्यवस्थापन, अद्याविधक स्रोत व्यवस्थापन, विद्यालय अविभावक विचको सञ्चार व्यवस्थापन, शिक्षण तथा सिकाइ र दस्तावेजीकरण लगायतका क्षेत्रमा सूचना प्रविधिको प्रभावकारी उपयोग गरी सबै सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरुमा शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (EMIS) लाई थप प्रभाकारी बनाउदै यसलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- काठेखोला गाउँपालिका र विवाईसी बागलुङ मार्फत भि.एस.ओ.नेपालसंगको साभेदारीमा काठेखोला गाउँपालिकाको विद्यालयहरुमा सञ्चालन भइरहेको सिकाई परियोजना कार्यक्रम अन्तरगतका ठुलीदिदीहरुलाई थप प्रोत्साहन गरिनेछ । यसले काठेखोलाको शैक्षिक विकासमा थप टेवा पुग्ने मैले विश्वास लिएको छु ।
- असल अभ्यासहरुको अनुभव आदान प्रदानका लागि गत वर्ष उत्कृष्ट एवम नमुना विद्यालयसंगै अन्तर विद्यालय शैक्षिक अध्ययन अवलोकन भ्रमणको क्रममा देखेका र प्रत्यक्ष अनुभूत गरेका शैक्षणिक क्रियाकलाप एवम शिक्षण सिकाइका नविनतम अभ्यासहरुलाई आफ्नो विद्यालयमा लागु गर्न अभिप्रेरित गरिनेछ ।
- शिक्षाको पहिलो खुड्किलोको रूपमा रहेको बालविकास केन्द्रलाई बालमैत्रि, छापामय कक्षाकोठा व्यवस्थापन गर्दै कार्यरत सहजकर्ताहरु र विद्यालय कर्मचारीहरुलाई नेपाल सरकारले तोके वमोजिमको गतवर्ष देखि नै उपलब्ध गराउदै आइएको न्युनतम पारिश्रमिक यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइने छ ।
- सुत्केरी शिक्षकहरुको विदा अवधिमा हुने पठनपाठनको रिक्ततालाई ध्यानमा राखि पढाई सञ्चालन गर्न सुत्केरी शिक्षिकाको सोधभर्ना शिक्षक तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम लाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
- निशुल्क रूपमा वितरण गरिदै आइएको सेनिटरी प्याड आगामी वर्ष स्थानीय स्तरमै निर्माण गरि उपलब्ध गराउने व्यवस्था लाई यस वर्षपनि निरन्तरता दिइने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका अन्तरविद्यालय स्तरीय प्रतियोगितात्मक कार्यक्रमलाई जोड दिदै विद्यार्थीहरुको अन्तरनिहित क्षमता प्रस्फुटन गराउने वातावरणको सिर्जना गरिनेछ ।
- काठेखोला गाउँपालिकामा उच्च शिक्षा प्रदान गरिरहेका भीमसेन र विहुँकोट अमर क्याम्पसलाई एकिकृत गरि सञ्चालन गर्न विशेष पहल गरिने छ ।
- गाउँपालिका भरि नै एकै किसिमको विहानी प्रार्थना, प्रार्थना धुन र व्यायमको नीति अवलम्बन गरिने छ । यस वर्ष कला,संस्कृति तथा खेलकुद विकास समिति मार्फत सांगीतिक पिटी प्रशिक्षण सञ्चालन गरिएको जानाकारी गराउदै यस आ.व.देखि सबै विद्यालयहरुमा सोही प्रकारको पिटी सञ्चालन गर्न निर्देशन गरिने छ ।

- विद्यार्थीहरूका लागि कला, संगीत र खेल क्षेत्रका प्रतिभाहरूको संरक्षण, संवर्द्धन र उजागर गर्ने अभिप्रायले गत वर्ष देखि नै सञ्चालन गरिएको 'प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम' यस वर्ष पनि संचालनमा ल्याइने छ ।
- गाउँपालिका भित्रको शिक्षण सिकाईमा व्यापक सुधार ल्याउनका लागि बृहत शैक्षिक उत्प्रेरणात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका तहगत उत्कृष्ट विद्यालय छनौट गरि उत्कृष्ट विद्यालय प्रोत्साहन कार्यक्रम यस वर्ष पनि सञ्चालन गरिने छ ।
- विद्यालयको आवश्यक भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्न राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम लगायतका अन्य संघ संस्थासंग समन्वय गरी सम्पन्न गर्ने नीति लिइएको छ ।
- घरेलु हिंसा, लागुऔषध दुर्व्यसन, बालविवाह, मानव वेचविखन जस्ता अपराधको मूल कारण पहिचान तथा निदान गर्न समुदायसंगको साभेदारीमा आवश्यक निगरानी तथा सचेतामूलक कार्यक्रमका लागि पालिका भित्रका प्रहरी चौकीसंग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । साथै विद्यालय स्तरमा पुगी प्रहरी सचेतना कार्यक्रम समेत सञ्चालन गरिने छ ।

स्वास्थ्य

नागरिकहरूको स्वास्थ्य सेवालाई ध्यानमा राखी स्वास्थ्य शाखाको वार्षिक समिक्षा, मासिक समिक्षा, विभिन्न प्रकारका खोप अभियान जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको छ । सवै वडाका स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई विद्युतीय प्रणालीमा समावेश गरि अनलाईन दर्ता प्रक्रिया सञ्चालनका लागि सफ्टवेयर सहितको अभिमुखिकरण तालिम सञ्चालन गरि **Electronic Health Information Recording and Reporting System (EHIRRS)** कार्यक्रम लागु गरिएको छ । गाउँपालिकाका सवै वडा तथा घरपरिवारको स्वास्थ्य विवरण सहितको यथार्थ बस्तुस्थिति भल्कने विवरणका लागि पारीवारीक स्वास्थ्य प्रोफाइलका लागि स्वास्थ्यकर्मीहरूद्वारा विवरण संकलन गरि बास्तविक अवस्था थाहा पाउने **Family Health Profile** कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ । त्यसैगरि गर्भवति तथा सुत्केरी महिलाहरूका लागि अण्डा, आयोनुन तथा क्याल्सियम वितरण कार्यलाई यस वर्षपनि निरन्तरता दिइएको छ । विद्यालय स्तरमा स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि अभिमुखिकरण तथा स्वास्थ्य शिक्षा जस्ता कार्यक्रमहरू पनि सञ्चालन गरिसकिएको अवगत गराउदछु यस कार्यलाई यस वर्षपनि निरन्तरता दिइनेछ । मृगौला प्रत्यारोपन, मृगौला ट्रान्सप्लान्ट, क्यान्सर र स्पाइनल एन्ज्युरी भएका जना विरामीहरूलाई औषधी उपचार खर्चका लागि मासिक पाँच हजारका दरले वितरण गरिने कार्यलाई प्रभावकारीताका साथ अगाडी बढाइएको छ । स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम अन्तरगत गाउँपालिका भित्रका २०० बिपन्न घरपरिवारहरूलाई स्वास्थ्य विमा गर्ने कामलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइने छ ।

काठेखोला गाउँपालिकाका हरेक नागरिकहरूलाई आधारभुत तथा गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न गराउन उचित ध्यान पुराइएको छ । नेपाल सरकारद्वारा निशुल्क रुपमा वितरण गरिने औषधिलाई प्राप्त मात्रामा वितरण गर्न आवश्यक प्रक्रियाहरू अगाडि बढाएका छौ । गर्भवति महिला र शिशुको स्वास्थ्य अवस्थालाई ध्यानमा राखी आमा सुरक्षा कार्यक्रम अन्तरगत अण्डा, आयोदिन नुन लगायत पोषणयुक्त खाद्य सामग्री वितरण कार्यलाई प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गरिएको छ । हाम्रा हरेक नागरिकहरूको आधारभुत तथा गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवामा बराबर पहुँच अभिवृद्धि गराउनु हाम्रो पहिलो कर्तव्य हुनेछ जसका लागि "म स्वस्थ, मेरो गाउँ स्वस्थ" अभियान सञ्चालन गरिने छ । आर्थिक रुपमा अति विपन्न गाउँपालिका वासीहरूको स्वास्थ्य जाँच र उपचारका लागि आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ ।

- "हाम्रो सम्पत्ति र सम्मान : जेष्ठ नागरिक" भन्ने नाराका साथ जेष्ठ नागरिकहरूको स्वास्थ्य अवस्थालाई ध्यानमा राखी जेष्ठ नागरिकहरूको स्वास्थ्य जाँच कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- काठेखोला गाउँपालिकामा सञ्चालनमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई अरु व्यवस्थित गरि सवै वार्डहरूमा सुविधा सम्पन्न स्वास्थ्य चौकी निर्माणमा विशेष जोड दिइनेछ, भने सुरक्षित सुत्केरी गृहलाई अभि सुविधा सम्पन्न बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

- सबै नागरिकहरूलाई मृगौला, मुटु, उच्च रक्तचाप, मधुमेह जस्ता रोगको निःशुल्क जाँच र उपचारको प्रबन्ध मिलाइने छ ।
- गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच बृद्धि गर्न नेपाल सरकारको स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई अवलम्बन गर्दै प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।
- विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तर्गत सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थीहरूको नियमित स्वास्थ्य परिक्षण र स्वास्थ्य अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नवजात शिशु र गर्भवति महिलाहरूको स्वास्थ्यलाई विशेष ध्यानमा राखी पोषण सुधारका लागि सञ्चालन गरिएको आमा सुरक्षा कार्यक्रम यस वर्षपनि सञ्चालनमा ल्याइनेछ । उक्त कार्यक्रम मार्फत अन्डा, आयोदिन नुन लगायतका पोषणयुक्त खाद्य सामग्री बितरणका गर्नुका साथै सुत्केरी महिला घरभेट कार्यक्रम समेत सञ्चालन गरिने छ ।
- वार्ड स्तरमा रहेका स्वास्थ्य चौकीहरूको स्वास्थ्य सेवा प्रवाह लाई अझै व्यवस्थित गर्न स्वास्थ्य चौकी सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- बर्थिङ सेन्टर र स्वास्थ्य क्लिनिकहरूको सेवालाई थप स्तरोन्नति गर्ने क्रममा प्रयोगशाला सहितको सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रम संचालन विशेष जोड दिइने छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरूको यातायात खर्च व्यवस्थापन गर्ने गरि वहाँहरूलाई मासिक यातायात खर्च व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरूको दक्षता विकास तालिम उपलब्ध गराई उनीहरूको सेवालाई प्रभावकारी बनाउन जोड दिइने छ । स्वयमसेविकाहरूको वार्षिक तथा अर्धवार्षिक समिक्षा गरि टोलबस्तीको स्वास्थ्य स्थिति जानाकारी लिनुका साथै विगतको समिक्षा र आगामी कार्यक्रमको तर्जुमा गरिनेछ । त्यसैगरि उमेर हद नाघेका सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरू लाई नगद सहितको विशेष सम्मान गरि विदाई गरिनेछ ।
- किशोर किशोरीमैत्री स्वास्थ्य संस्था निर्माणको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- अहिले पनि बालविवाह गर्ने गरेको पाईएकोले त्यसलाई न्युनिकरण गर्न सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विद्यालय स्तरमा पुगी लागु औषध, मानसिक स्वास्थ्य र नसर्ने रोगहरूको बारेमा विद्यार्थीहरूलाई सुसुचित गरिनेछ ।
- गरीब तथा पछाडी परेका विपन्न नागरिकहरूलाई लक्षित गरि विगत वर्ष देखिनै सञ्चालन गरिदै आइएको विपन्न नागरिकहरूलाई यस वर्ष पनि निःशुल्क स्वास्थ्य बीमा गरिनेछ ।
- केही स्वास्थ्य चौकीहरूमा ल्याव सेवा सञ्चालन भैरहेको र अन्य स्वास्थ्य चौकीहरूमा पनि ल्याव सेवा सञ्चालनका लागि विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाबाट उपलब्ध हुने निशुल्क औषधीको कमि हुन नदिन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा पाइने जडिबुटी परिचयात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरि नागरिकहरूलाई हाम्रा बनजंगलहरूमा पाइने जडिबुटीको बारेमा सुसुचित गरिनेछ ।
- आर्युवेद शाखाको आफ्नै जग्गामा भवन निर्माण गरि आफ्नै भवनबाट आर्युवेद स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- प्राप्त मात्रामा आर्युवेद औषधी खरिद गरि सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- सुविधा सम्पन्न कक्ष व्यवस्थापन गरि स्वेदन बास्प मेसिन सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
- आर्युवेदिक विधिको औषधोपचारका बारेमा जनस्तरमा सचेतना लगायतका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- योग शिविर, प्रशिक्षण, आर्युवेद स्वास्थ्य शिविरको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई

हाम्रो देश प्राकृतिक श्रोतहरूले भरिपूर्ण देश हो । जलश्रोतमा त हाम्रो देश विश्वकै दोश्रो ठुलो राष्ट्र भनिएता हो । तर त्यसको उचित व्यवस्थापन गर्न नसक्दा खानेपानीको समस्या अहिले पनि विकारालको स्थितिमा छ । पानीको

मुहानहरु विस्तारै सुकदै गहिरहेका छन । भएका पानीका श्रोतहरु पनि व्यवस्थित नहुदा खानेपानीको व्यवस्थापनमा निकै चुनौति थपिएको छ । मानव जिवनको मुख्य आधार खानेपानीको श्रोतहरु वर्षेनी घट्दै गहिरहेका अवस्थालाई हामीले वेवास्ता गरौं भने भोलि महासंकट उत्पन्न हुनेछ । श्रोतको सिमितता, बढ्दो जनसंख्या र विकास निर्माणका क्रममा डोजर भ्याकुरको प्रयोगले हाम्रा पानीका श्रोतहरु विस्तारै सुकदै गएका हुन । आखिर कारण जे भएपनि नागरिकहरुलाई स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्थापन गर्नु र पानीका श्रोत तथा मुहानहरु सुक्न नदिनु हामी सबैको कर्तव्य हो । दिगो विकास लक्ष्यले समेत सन २०३० सम्ममा सबै नागरिकहरुलाई स्वच्छ खानेपानीको प्रवन्ध मिलाउने भनेर लक्ष्य राखेको छ । स्वच्छ र सफा खानेपानी पिउन पाउने अधिकार हरेक नागरिकहरुको नैसर्गिक अधिकार हो । नेपाल यसको पक्ष राष्ट्र भएकाले यसको प्रवन्धका लागि स्थानिय सरकार प्रतिबद्ध रहेको कुरा अवगत गराउन चाहन्छु ।

- नागरिकहरुलाई स्वच्छ र सफा खानेपानीको व्यवस्था गर्न गाउँपालिका भित्र भएका खानेपानीको मुलहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गरिएको जानाकारी गराउदै गाउँपालिकाभित्रका नागरिकहरुलाई स्वच्छ र खानेपानीको प्रवन्ध मिलाइनेछ ।
- पानीको श्रोत नभएका बस्तीहरुमा जमिन मुनीबाट पानी निकाल्ने प्रविधिको प्रयोग गरि नागरिकहरुलाई स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था मिलाइनेछ । वडा नं.५ र ६ मा रहेको केही टोलबस्तीहरुमा खानेपानीको निकै समस्या रहेको र श्रोतको पनि अभाव रहेकोले विज्ञहरुद्वारा सम्भाव्यता अध्ययन गरिसकिएको र प्राप्त मात्रामा जमिनमुनी पानी भएको रिपोर्ट प्राप्त भएसंगै वोरिड प्रविधिको प्रयोग गरि जमिनमुनीको पानी निकाल्ने काम अब छिट्टै सुरुवात गरिने सभा समक्ष जानाकारी गराउदछु ।
- खानेपानीको स्वच्छता र सरफाईका लागि वडा तथा टोल स्तरमा रहेका खानेपानी उपभोक्ता समितिलाई अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- सञ्चालनमा रहेका खानेपानी योजनाहरुको पानी परिक्षण तथा सुद्विडिकरण गरिने छ ।
- खानेपानीको मुल दर्ता गर्ने कार्यलाई विशेष प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिने छ ।
- सबै नागरिकहरुमा खानेपानी पहुँच बृढि गर्न खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता कार्यक्रम (NWASH) कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

कला, संस्कृति तथा खेलकुद

मानव विकासको लागि खेलकुद क्षेत्रको विकास हुन अति नै आवश्यक छ । खेल राष्ट्रको प्रतिष्ठासंग जोडिएको क्षेत्र हो । राष्ट्रको गरिमा, प्रतिष्ठा र पहिचान झल्काउन खेलकुद क्षेत्रको निकै महत्वपूर्ण भुमिका हुन्छ । खेल खाली खेलिने विषय मात्र होइन यो त राष्ट्रको शान हो, पहिचान हो र गौरव पनि । खेलले देशलाई जिताउन सक्छ, देश प्रतिको प्रेम जागृत गराउदछ, आपसी एकता, मित्रता र भातृत्वको सम्बन्ध स्थापित गर्दछ । साहश र सिर्जनशिलताले भरिपूर्ण युवाहरुलाई खेलकुद क्षेत्रबाट स्वस्थ, सभ्य र अनुशासित नागरिक बनाउदै खेलाडीहरुलाई समाज विकासको यात्रामा समाहित गर्नु हामी सबैको कर्तव्य हो । खेलकुदको माध्यमबाट युवाहरुलाई शारिरिक, मानसिक, बौद्धिक, संवेगात्मक र नैतिकवान मानव संसाधनको रुपमा विकास गरि अनुशासित र मर्यादित समाजको निर्माण गर्नु हाम्रो अर्को महत्पूर्ण दायित्व हो । खेलकुद क्षेत्रको विकासले सामाजिक एकता र समृद्धिको आधारशिला तयार पार्ने हुदा यसको विकास र विस्तारमा हामी सबैको ध्यान पुगनु जरुरी देखिन्छ ।

काठेखोला गाउँपालिका भित्रको खेलकुद क्षेत्रलाई अबै थप प्रवद्धन गर्दै खेलकुद मैदान निर्माण, खेल सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन र खेलकुद एवम सांगितिक कार्यक्रमहरुलाई आर्थिक सहयोग जस्ता कार्यहरु गरि खेलाडीहरु प्रति थप हौशला र उत्प्रेरणा जगाउदै आएका छौं । स्थानीय स्तरमा सञ्चालनमा रहेको खेलकुद, साहित्यिक एवम सांस्कृतिक संघ, संस्था एवम क्लवहरुलाई बैधानिकता एवम कानुनी मान्यता प्रदान गर्न संस्था दर्ता कार्यविधि बनाई लागु गरिएको छ । विभिन्न वार्डहरुमा सञ्चालनमा रहेका दर्ता एवम गाउँपालिकामा सुचिक्रित भएका क्लव एवम संघ संस्थाहरुले विभिन्न चाडपर्वहरुको अवसरमा आयोजना गर्ने मेला, उत्सव एवम खेलकुद कार्यक्रमहरुमा खेलकुद सामाग्री तथा आर्थिक सहयोग गरिदै आइएको छ । विद्यार्थीहरुलाई लक्षित गरि हरेक वर्ष सञ्चालन हुने राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता यस वर्ष पनि थप व्यवस्थापनका साथ अमर मा.वि. र विहुँकोट खेलकुद तथा समाज विकास केन्द्रको खेलकुद मैदानमा सञ्चालन गरि

गाउँपालिका भित्रका ९२ जना विद्यार्थीहरूलाई छनौट गरि जिल्ला स्तरमा हुने प्रतियोगितामा पठाइएको व्यवहारा अवगत गराउदछु । १२ औं जिल्ला राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगितामा हाम्रो गाउँपालिकाबाट सहभागी विद्यार्थीहरूले ४ वटा स्वर्ण, ६ वटा रजत र ९ वटा काँस्य पदक प्राप्त गर्न सफल भएको सभा समक्ष जानाकारी गराउदछु । विजेता विद्यार्थीहरूलाई हार्दिक बधाई अर्पण गर्दै सहभागी अन्य विद्यार्थीहरूमा अभै प्रगति, सफलता र निरन्तरताको कामना गर्दछु ।

हुरी, बतास र भिषण वर्षाको सामना गर्दै दोश्रो काठेखोला गाउँपालिका अध्यक्ष कप-२०८० ऐतिहासिक रूपमा सम्पन्न भएको छ । काठेखोला गाउँपालिकाको मिनी बजारको रूपमा स्थापित भीमापोखराको अक्षेत्ते बजारमा सम्पन्न दोश्रो अध्यक्षकप मार्फत यस क्षेत्रका सयौं खेलाडी, कलाकार, श्रष्टा एवम सर्जकहरूको आफ्नो प्रतिभाहरू उजागर भएको छ । काठेखोला गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका खेलकुद, कला, साहित्य र संस्कृतिको संरक्षण, संवर्द्धन एवम प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले आयोजना गरिएको दोश्रो काठेखोला गाउँपालिका अध्यक्षकप-२०८० मा वडा स्तरीय भलिबल प्रतियोगिता, काठेखोला लोकतारा, सामुहिक नृत्य प्रतियोगिता, ब्याडमिन्टन प्रतियोगिता, ताराखेलक प्रतियोगिता, स्थानीय सांस्कृतिक भाँकी प्रदर्शन, काठेखोला प्रतिभा सम्मान लगायतका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको थियो । काठेखोला गाउँपालिकाका पहिलो जननिर्वाचित प्रतिनिधी सभा सदस्य एवम एक निश्वार्थ राजनैतिक व्यक्तित्व श्री गोविन्द प्रसाद शर्मा कँडेल ज्युबाट समुद्घाटन गरिएको थियो । २०८० चैत्र २८ गतेदेखि २०८१ वैशाख १ गतेसम्म सञ्चालन भएको दोश्रो अध्यक्षकप-२०८० को समग्र कार्यक्रममा रु.१९,६९,००६/- अक्षेरूपी उन्नाईस लाख उन्सत्तरी हजार छ रुपैयाँ खर्च भएको सभा समक्ष जानाकारी गराउदछु । दोश्रो अध्यक्षकप एवम पाँचौ राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता सम्पन्न गर्न महत्वपूर्ण भूमिका निभाउने काठेखोला गाउँपालिका स्तरीय कला, संस्कृति तथा खेलकुद विकास समितिलाई यस गरिमामय सभा मार्फत विशेष आभार व्यक्त गर्दछु ।

- काठेखोला गाउँपालिकाको खेलकुद, कला, साहित्य र संस्कृतिको संरक्षण, संवर्द्धन, प्रवर्द्धन र प्रतिभा पहिचान गराउने उद्देश्य राखि यस वर्ष पनि तेश्रो अध्यक्षकप एवम छैठौं राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड तियोगिता सञ्चालन गरिने छ । यी दुवै प्रतियोगितात्मक कार्यक्रमलाई ब्यवस्थित र प्रभावकारी ढंगले सञ्चालनका गर्न काठेखोला गाउँपालिका स्तरीय कला, संस्कृति तथा खेलकुद विकास समितिलाई पूर्ण जिम्मेवारी दिइने छ ।
- खेलकुद क्षेत्रमा आम नागरिकहरूलाई आकर्षित गर्न काठेखोला गाउँपालिकाको पहिचान दिने गरि यस वर्ष कला, संस्कृति तथा खेलकुद विकास समितिको आयोजना र अन्य नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरूको सहयोगमा काठेखोला गाउँपालिकामा पहिलो पटक राष्ट्रिय स्तरको कराते प्रतियोगिता सञ्चालन गरिने छ ।
- काठेखोला गाउँपालिका कला, साहित्य र संस्कृतिले सजिसजावत गाउँपालिका हो । यहाँको खेलकुद विकासमा भएका पछिल्ला गतिविधिहरूले गाउँपालिकाको खेलकुद क्षेत्र साँच्चिकै उज्वल देखिन्छ । काठेखोला गाउँपालिका कला संस्कृति र खेलकुदका क्षेत्रमा उल्लेखनिय र महत्वपूर्ण भुमिका राख्ने गाउँपालिका हो । काठेखोला गाउँपालिकाको कला, साहित्य, संस्कृति र खेलकुद क्षेत्रलाई थप ब्यवस्थित गर्न काठेखोला गाउँपालिका स्तरीय कला संस्कृति तथा खेलकुद विकास समितिलाई अभै क्रियाशिल बनाई प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गरिने छ ।
- खेलाडी उत्पादन तथा प्रशिक्षणका लागि प्रतिभाहरूको संरक्षण एवम उजागरण गर्ने उद्देश्यले विहुँकोट खेलकुद विकास केन्द्रसंग सहकार्य गरि खेलकुद, साहित्य, कला र संगीत क्षेत्रका विविध विधाहरूमा तालिम तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम कार्यक्रम सञ्चालन भईरहेको र यसलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिईने छ ।
- काठेखोला गाउँपालिका वडा नं. ७ रेशको खेदकुद मैदान र कभर्डहल सहितको विहुँकोट खेलमैदानलाई थप ब्यवस्थित गरि गाउँपालिका स्तरीय कार्यक्रम सञ्चालन गर्न योग्य खेलमैदानका रूपमा विकास गरिनेछ । काठेखोला-४ तंग्राममा निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको कभर्डहललाई यसैवर्ष प्रयोगमा आउने गरि ब्यवस्थापन गरिनेछ ।
- काठेखोला गाउँपालिका भित्रका विभिन्न विधाका उत्कृष्ट खेलाडी एवम साहित्य, कला, संगीत र संस्कृतिको क्षेत्रमा विशेष योगदान पुऱ्याउनुहुने विभिन्न प्रतिभाहरूलाई सम्मान एवम् प्रोहोत्साहन गरिनेछ ।
- हाम्रो गाउँपालिकामा बिस्तारै लोप हुदै गइरहेको यानीमाया, सालैजो, सोरठी, भूयाउरे लगायतका पुराना मौलिक भाकाहरू, लोक नृत्य र लोक बाजाहरूको संरक्षण र उजागर गर्ने कार्यमा विशेष जोड दिईने छ ।

- गाउँपालिका भित्रका विभिन्न धर्म, क्षेत्र र जातिहरूको धार्मिक एवम पौराणिक सांस्कृतिक धरोहरहरूको संरक्षण गरि त्यस्ता धार्मिक एवम सांस्कृतिक धरोहरहरूलाई सुन्दर र रमणीय स्थल बनाई पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न जोड दिईने छ ।
- काठेखोला गाउँपालिका क्षेत्रमा गरिने परम्परागत संस्कार संस्कृतिहरूको जिवित रूपमा नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण गर्न जरुरी छ । सोरठी जस्ता पुराना एवम मौलिक संस्कृतिलाई संरक्षण तथा संवर्द्धनमा विशेष पहल गरिनेछ ।
- काठेखोला गाउँपालिका भित्र आयोजना हुने मेला, महोत्सवहरूमा सोरठी, भ्याउरे, भजन, लगायतका विविध जातीय भेषभुषा, कला साहित्य, संगित क्षेत्रको सांस्कृतिक भाँकी सहित प्रदर्शन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- आवश्यक ठाउँहरूमा पूर्वाधार तयार (खेल मैदान, प्रशिक्षण, तालिम, प्रतियोगिता, खेलकुद सामग्री वितरण) गरि प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा विशेष जोड दिईनेछ । विषयगत खेलहरूमा विजेता हुने खेलाडीहरूलाई सम्मान, बधाई तथा हौसल्ला र प्रोत्साहनका लागि सम्मान तथा प्रोत्साहन गरिने छ ।
- स्थानीय स्तरमा रहेका खेलकुद तथा कला, साहित्य र संस्कृति संग सम्बन्धित क्लब, संघ, संस्था, सांस्कृतिक परिवार लगायतका संस्थाहरू दर्ता तथा सुचिकृत हुने व्यवस्था व्यवस्था गरिएको छ दर्ता, सुचिकृत तथा नविकरण गर्ने कार्यलाई यस वर्ष कदाईका साथ कार्यन्वयन गरिनेछ ।
- सवै खेल विधाहरूलाई प्राथमिकतामा राखी वडा स्तरका मैदान निर्माण कार्यलाई व्यवस्थित गराउदै खेलकुद प्रतियोगिताहरू संचालनमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।

सामाजिक समावेशिकरण

विकास भन्ने भौतिक पूर्वाधार मात्र हो, भवन निर्माण गर्ने, बाटो खन्ने, डोजर भ्याकुर चलाउने मात्र हो भन्ने पुरानो मानसिकतालाई विस्थापित गरि गतवर्ष देखि मानव विकासका अन्य चरणहरूलाई जोड दिदै राज्य र विकासको मुल प्रवाहबाट पछाडी परेका र पारीएका क्षेत्र, वर्ग, जाति र समुदायलाई राज्य र विकासको मुल प्रवाहमा समाहित गर्ने उद्देश्यका साथ कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइएको छ । महिला, दलित, जनजाति र आर्थिक रूपमा विपन्न नागरिकहरूका २१ जना विद्यार्थीहरूलाई अध्ययनमा केही सहयोग पुगोस भन्ने हेतुले आगामी तिन वर्ष सम्मका लागि धौलागिरि प्राविधिक शिक्षालय मुस्ताङ लेतेमा काठेखोला गाउँपालिकाको पूर्ण छात्रवृत्तिमा अध्ययन गराइरहेको सभासमक्ष जानाकारी गराउदछु । यस कार्यक्रमलाई केही हेरफेर र परिमार्जित गरि यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ । त्यसैगरि भिमसेन मा.वि.मा प्राविधिक धार अध्ययन गर्ने ३२ जना सोही वर्गका विद्यार्थीहरूलाई गाउँपालिकाकै छात्रवृत्तिमा अध्ययन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ यस कार्यक्रमलाई पनि निरन्तरता दिइने छ । भने आर्थिक रूपमा विपन्न वर्गका नागरिकहरू र युवा वर्गलाई लक्षित गरि विभिन्न प्रकारका सीपमुलक तालिमहरू सञ्चालनमा पनि उत्तिकै जोड दिइएको छ । त्यसैगरि महिला, दलित, जनजाति र विपन्न वर्गका पढेलेखेका १०४ जना युवाहरूलाई निशुल्क रूपमा लोकसेवा तयारी कक्षा सञ्चालन गरिएको सभा समक्ष जानाकारी गराउदछु । लैंगिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियानको अवसरमा “लैंगिक हिंसा अन्त्यको सुनिश्चिता, महिला र बालबालिकाको लगानीमा ऐक्यवद्धता” विषयक विद्यालय स्तरीय सडक नाटक प्रतियोगिता सञ्चालन गरिएको जानाकारी गराउदछु । महिलाहरूको क्षमता विकास संगै बोल्ने कला र आत्म विश्वास बृद्धिका लागि आवाज शसक्तिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिसकिएको छ । नेतृत्व विकास तालिम सञ्चालन गरि गाउँपालिका स्तरीय बाल क्लब गठन गरिएको जानाकारी गराउदछु । त्यसैगरि क र ख वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका असल संरक्षकहरूलाई सम्मान गरिएको छ ।

- राज्य र विकासको मुल प्रवाहिकरणबाट पछाडि परेका र पारीएका वर्ग एवम समुदायहरूलाई मुल प्रवाहमा समाहित गर्नु हाम्रो दायित्व हो । नेपाल सरकारले लागू गरेको लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको नीतिलाई हामीले पुर्ण रूपमा अवलम्बन गरिनेछ ।
- विभिन्न क्षेत्रबाट पछाडि पारिएका महिला, दलित, आदिवासी, जनजाति, अल्पसंख्यक, जेष्ठ नागरिक, बालबालिका र आपांगता भएका व्यक्ति तथा वर्गलाई राज्य र विकासको मुल प्रवाहमा समाहित गर्न आवश्यक कदम चालिनेछ । सामाजिक र आर्थिक अवसरहरूमा समान सहभागिता सुनिश्चित गरि लैङ्गीक मुल प्रवाहिकरण र शसक्तिकरण गर्ने अभिप्रायले हरेक लक्षितवर्गको “समावेशी, सामाजिक एवम आर्थिक शसक्तिकरण अभियान” सञ्चालन

गरिनेछ । उक्त अभियानले लैङ्गिक र जातिय समानता मार्फत मर्यादित, न्यायपूर्ण सुरक्षित र सभ्य समाजको विकास हुने लक्ष्य लिईएको छ ।

- एकातिर सामाजिक विभेद र अर्कोतिर गरिवी र विपन्नताको अभावमा जिवन बिताइरहेका दलित समुदायहरूको स्वास्थ्य अवस्थालाई ध्यानमा राखी यस वर्ष काठेखोला गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण दलित समुदायका नागरिकहरूलाई निशुल्क स्वास्थ्य विमा गर्ने गरि **“अध्यक्षसंग दलित नागरिक स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम”** सञ्चालन गरिने छ । साथै गाउँपालिकाभित्रका सबै बर्ग, लिङ्ग र समुदायका विपन्न नागरिकहरूका लागि हाम्रो कार्यअवधिमा एक हजार घर धुरीलाई स्वास्थ्य विमा कार्यक्रममा समावेश गराई प्रत्येक वडाका २५ घर धुरीलाई वार्षिक रुपमा निशुल्क स्वास्थ्य विमा गरिने कार्यलाई यस वर्षपनि निरन्तरता दिईने छ ।
- शसक्तिकरण कार्यक्रम संगै उनिहरूको आर्थिक विकासमा टेवा पुग्ने खालका क्षमता विकास तथा सिपमुलक र आय आर्जनका कार्यक्रममा पनि उत्तिकै जोड दिईनेछ । लक्षित समुदायहरूको सिप, क्षमता विकासका लागि **अध्यक्षसंग सीप विकास कार्यक्रम** संग जोडी आवश्यक शिप विकास तालिम संचालनमा जोड दिईनेछ । भने दलित समुदायको पुख्यौली पेशा सुधारका लागि गत वर्ष ६८ जना दलित समुदायका नागरिकहरूलाई आय आर्जनका लागि बाखा लगायतका सामाग्री वितरण कार्यक्रम र १४ जना आरन व्यवसायीहरूका लागि औजार तथा प्रविधि वितरण गरिएको सभा समक्ष जानाकारी गराउदै यस कार्यक्रमलाई यस वर्ष पनि सीप विकास कार्यक्रम सहित निरन्तरता दिइनेछ ।
- यस क्षेत्रका दलित, महिला, जनजाति, अपांगता भएका व्यक्तिहरू तथा काठेखोला गाउँपालिकाका सबै जाति समुदाय लिंगको प्रतिनिधित्व गर्दै शसक्तिकरण र क्षमता विकास गराउदै मुल प्रवाहिकरणमा ल्याउन आवश्यक पहल गरिनेछ । अर्कोपनि सामाजिक विभेदको रुपमा रहेको जातिय छुवाछुत प्रथालाई जरैदेखि उन्मुलन गर्न विभिन्न सचेतनामुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा ल्याइने छ । साथै दलित समुदायहरूको शसक्तिकरण र आर्थिक आयआर्जन बृद्धि गर्न **दलित शसक्तिकरण अभियान** सञ्चालन गरिने छ ।
- परम्परागत सिप तथा पेशालाई आधुनिकिकरण र व्यवसायीकरणको वातावरण मिलाइनेछ । जेष्ठ नागरिकहरूमा रहेको ज्ञान सीपलाई अन्तर पुस्ता सीप हस्तान्तरणको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- आर्थिक रुपमा विपन्न दलित समुदायहरूको शैक्षिक विकासमा जोड दिदै विद्यार्थीहरूका लागि शैक्षिक प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- दलित समुदायहरूको आय आर्जनमा बृद्धि गर्न आयआर्जन तथा स्वरोजगार कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेट सहित कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- महिलाहरूमा उच्चशिलताको विकास गरि सीप विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । साथै गाउँपालिका भित्रका किशोरीहरूका लागि सचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- महिलाहरूको नेतृत्वमा सञ्चालन भएका गाउँपालिकाभित्रका महिला सहकारी संस्थाहरूको क्षमता विकाससंगै प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- लैंगिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान साथै अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक महिला दिवस लाई उत्साहका साथ विविध कार्यक्रमहरूका साथ मनाईने छ । साथै महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महासन्धी र बेईजिड घोषणपत्रमा भएका व्यवस्था अनुरूपका कार्यक्रमहरूलाई उच्च प्रथामिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ ।
- खुसी परिवार सुखी परिवारका लागि पुरुष सहभागीता सहितको सचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ साथै विपन्न बेसाहारा महिला एवम संरक्षकविहिन बालिकाहरूलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरि उनिहरूको जिविकोपार्जनलाई सहज बनाईने छ ।
- गाउँसभाका महिला सदस्य एवम स्थानीय महिला समन्वय समितिका सदस्यहरूका लागि लै.स.सा.स.सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । साथै किशोरीहरूका लागि आवाज शसक्तिकरण तालिम एवम लै.स.सा.स. परिक्षण समेत गरिने छ ।
- काठेखोला गाउँपालिकामा समान कामको समान ज्यालाको नीति लागु भएको र यसलाई ब्यवहारिक रुपमा कार्यन्वयनमा ल्याउन जोड दिईने छ ।

- गाउँपालिकाभित्रका जनजाति समुदायहरूको कला, संस्कृतिको अभिलेखिकरण सहित जनजाति प्रोफाइल प्रकाशन गरिनेछ ।
- मगर समुदायहरूको बाहुल्यता रहेको यस गाउँपालिका र यहाँ बसोबास गर्ने मगर समुदायहरूलाई आफ्नो भाषाको बारेमा सुसुचित गर्ने अभिप्रायले यस वर्ष मगरभाषा कक्षा सञ्चालन गरिने छ । साथै जनजाति समुदायको क्षमता एवम नेतृत्व विकास गर्न क्षमता एवम नेतृत्व विकास सम्बन्धि तालिम तथा प्रशिक्षण सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्थानीय सीप तथा ज्ञानमा आधारित व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि बाँस तथा बेद सम्बन्धि तालिम र प्रविधि हस्तारण कार्यक्रम गत वर्ष सञ्चालन भएको र यसलाई यसवर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ । साथै काष्ठकला सम्बन्धि सीप विकास तालिम समेत सञ्चालन गरिने छ ।
- अपांगता भएका व्यक्तिहरूको सवालमा सरोकारवालाहरू माझ उनिहरूको हक अधिकार सम्बन्धि अभिमुखीकरण गरि क र ख बर्गका अपांगता परिचय पत्र भएका व्यक्तिहरूको घरघरमा पुगी वास्तविक अवस्था बुझी समस्यालाई समाधान गर्न विशेष पहल गरिने छ । साथै ग र घ बर्गका अपांगता परिचयपत्र भएका व्यक्तिहरूको आर्थिक एवम सामाजिक शसक्तिकरणका लागि जिविकोपार्जनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- नेपाल सरकारको वि.सं.२०८७ सम्म बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गर्ने लक्षलाई आत्मसाथ गर्दै बालश्रम शोषण, बाल यौन दुरव्यवहार, बालविवाह र दुर्यसनी न्युनिकरणका लागि सचेतनामुलक कार्यक्रमहरूलाई विशेष प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइने छ । साथै बाल क्लवका पदाधिकारीहरूको क्षमता एवम नेतृत्व विकासका लागि आवश्यक तालिम सञ्चालन गरिने छ ।
- जेष्ठ नागरिकहरूको मनोबल उच्च राख्नका लागि जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम समेत सञ्चालन गरिने छ ।

आदरणीय गाउँसभा सदस्य ज्युहरू,

अब म पुर्वाधार विकास तर्फ नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

विकास सम्बन्धि अवधारणामा भौतिक पुर्वाधारलाई निकै महत्वका साथ हेरिएको छ । हरेक विकासको पहिलो आधारशिला नै पुर्वाधार हो । पुर्वाधार विनाको विकास असम्भव छ । पुर्वाधार मध्य पनि यातायातलाई निकै प्राथमिकताका साथ हेरिन्छ । त्यसो त यातायातलाई समृद्धि प्राप्तिको खुड्किलो भनेर पनि भनिन्छ । अझ हाम्रो ग्रामिण परिवेशको वुभाइमा भौतिक पुर्वाधारलाई नै विकास भनेर बुझिएको पाइन्छ । त्यसैले त विगतका थुप्रै आवधिक योजनाहरूले पनि सडक यातायातलाई उच्च प्राथमिकतामा राख्दै आएका छन । गतवर्ष हामीले पनि सडक योजना निर्माण कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिइ आयोजना सञ्चालन गरेका थियौ । काठेखोला गाउँपालिका जिल्ला सदरमुकामको यति नजिक भएर पनि हाम्रा सडकहरू प्रायः सबै कच्ची अवस्थामा छन । हाम्रो गाउँपालिकाको अधिकांश बजेटहरू सडक स्तरोन्नतिमै खर्च भएकाछन ।

३. भौतिक पुर्वाधार विकास

सडक पुर्वाधार

- मध्यपहाडी लोकमार्ग अन्तरगत भन्दा २० किलोमिटर सडक खण्ड यस पालिकाको मध्यभागमा पर्ने र उक्त सडक खण्डको केही भागमा कालोपत्रे भएपनि अधिकांश भागहरूमा कालोपत्रे हुन नसक्नु साँच्चिकै दुखद पक्ष हो । बागलुङ नगरपालिका र गल्कोट नगरपालिकाको लोकमार्ग सडक सण्डमा पिच हुनु र यस पालिकाको सडक खण्ड हालसम्म पिच नहुनुले हामी सबैलाई लज्जित बनाएको छ । पछिल्लो समय स्थानीय बासिन्दाहरूको निरन्तरको खबरदारी, आन्दोलन र हाम्रै नेतृत्वमा गरिएको चक्काजाम जस्ता शसक्त आन्दोलन र प्रदेश तथा संघीय सरकारसंगको नियमित छलफल, डेलिकेशन जस्ता आन्दोलनका कार्यक्रमले तल्लो खण्डको टेन्डर मिति

थप गरि हाल काम भइरहेको र उपल्लो खण्डको टेन्डर प्रक्रियामा गई निर्माण कम्पनी समेत छनौट भई अव छिट्टै काम सुचारु हुने सभा समक्ष जानाकारी गराउदछु ।

- सामाजिक तथा आर्थिक क्षेत्र लगायत समग्र विकासमा निक्कै महत्वपूर्ण भुमिका राख्ने सडक निर्माणलाई प्राथमिकता दिई हामीले सुरुवाति वर्षदेखि नै सञ्चालन गरिएको गौरवको योजना मार्फत गाउँपालिकाको केन्द्र देखि प्रत्येक वडा कार्यालयसम्म जोड्ने मोटरबाटोको स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई यस आ.व.मा पनि निरन्तरता दिएको छु । यस वर्षको गौरवको योजना अन्तरगत काठेखोला-२ भिमापोखराको अक्षेते बजारदेखि वडा नं. २ को वडा कार्यालयसम्म जोड्ने सडक स्तरोन्नति र वडा नं.५ विहुँकोटको खोराखोला, सुनाखरी, मौरीभिर, गौस्वारा सम्मको सडक लाई स्तरोन्नति गर्ने काम हुनेछ । आगामी आ.व.मा पनि यस प्रकारका गौरवका योजनाहरूलाई सबै वडाहरूमा पुराउने नीतिलाई अवलम्बन गरिने व्यहोरा यस सभामा प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।
- काठेखोला गाउँपालिकालाई व्यवस्थित सडक सञ्जालको रूपमा विकास गर्दै दिगो विकास लक्ष प्राप्त गर्ने अभिप्रायले काठेखोला गाउँपालिकाको सडक गुरुयोजना निर्माण भएको जानाकारी गराउदै आगामी दिनमा यसको प्रभाकारिता कार्यन्वयनको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- नेपाल सरकारका सरोकार राख्ने सम्बन्धि निकायसंग समन्वय, सहकार्य र साभेदारीमा गरिने पुर्वाधार निर्माण कार्यका लागि विशेष प्राथमिकताका साथ आ.व.२०८१/०८२ मा आवश्यक बजेट सहित निरन्तरता दिईने छ ।
- गाउँपालिका भित्र सञ्चालन हुने विभिन्न योजना तथा आयोजनाहरूको डि.पि.आर.तयार गरि कार्यन्वयन गरिनेछ ।
- सडक निर्माण गर्दा पर्यावरणिय दृष्टिकोणलाई मध्यनजर गरि वातारणमैत्री सडक संरचना निर्माण गर्न पहल गरिनेछ । साथै ५० प्रतिशत पुर्वाधार संरचनाको निर्माण कार्य गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- हाम्रा नागरिकहरूलाई बाह्रै महिना यातायात सेवामा सहजता ल्याउने गरि काठेखोला २ भिमापोखरा र काठेखोला ४ तंग्राम जोड्ने डुडिया घाटमा मोटरेवल पक्की पुलको निर्माण कार्य भइरहेको जानाकारी गराउदै समय सिमा भित्र पुल निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न आवश्यक सहयोग, सहजीकरण र समन्वय गरिने छ । त्यस्तै सिलिखेत चनौटे मोटरेवल पुल निर्माणको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडी वढाइनेछ, भने अन्य सम्भावित स्थानमा मोटरेवल पुलको सम्भाव्यता अध्ययन, डिपिआर गरि निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- काठेखोला गाउँपालिका अन्तरगत पर्ने भिमापोखरा, धम्जा, तंग्राम, विहुँ, लेखानी हुदै रेश सम्म जोड्ने रिडरोड सडक खण्डको स्तरोन्नतिका लागि आवश्यक पर्ने श्रोतका लागि संघिय एवम प्रदेश सरकार संग आवश्यक पहल गरिने छ ।क

सिंचाई

- काठेखोला गाउँपालिका भित्रका खेतियोग्य जमिनमा कृषि उतपादन बृद्धि गर्नका लागि साना तथा मझौला सिंचाइहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रको सिंचाई सम्भाव्यता अध्ययन गर्दै परम्परागत रूपमा सञ्चालित कुलोहरूलाई मर्मत संहार गर्दै आधुनिकिकरण गरी नयाँ सरचनामा रुपान्तरण गर्न पहल गरिनेछ ।

भवन तथा शहरी विकास

समग्र काठेखोलाबासी नागरिकहरूको चासो र हामी सबैका लागि निकै आवश्यक रहेको गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माणार्थ जग्गा व्यवस्थापनका लागि काठेखोला गाउँपालिकाका क्रियाशिल सम्पूर्ण राजनैतिक पार्टीहरूको सहमति सहितको निर्णय, सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरूको सहमति, जग्गा व्यवस्थापन समितिको निर्णय, काठेखोला गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको निर्णय सहित काठेखोला गाउँपालिकाको १३ औँ गाउँसभा मार्फत काठेखोला गाउँपालिका, वडा नं. ६ स्थित सामवोट सामुदायिक वन क्षेत्रमा प्रशासकीय भवन निर्माण गर्ने गरि सर्वसम्मत निर्णय भएको कुरा यहाँहरूलाई अवगत नै छ । उक्त वन क्षेत्रको माटो परिक्षण गरिसकिएको र माटो परिक्षणको रिपोर्ट अनुसार सामवोट सामुदायिक वन क्षेत्रमा भवन निर्माणका लागि उपयुक्त स्थान भएको समेत सभा समक्ष जानाकारी गराउदछु । केही प्राविधिक एवम

कानुनी प्रक्रिया बाँकी रहेको र अब केही समयमै ति सबै प्रक्रियाहरू पुऱ्याइ “आफ्नै कार्यालय, सुगम र व्यवस्थित सेवा प्रवाह” भन्ने उद्घोषसंगै यथासिघ्र भवन निर्माणको कार्य अगाडी बढाइने समेत यस गरिमामय सम्मानित सभा समक्ष अवगत गराउदछु । गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन एकिकृत सरकारी डिजाइन अनुसार निर्माण गरिनेछ । आ.व.२०८०/०८१ मा पालिका स्तरिय अस्पताल र बहुउद्देशिय सभाहल र प्रहरी चौकीको भवन समेत टुंगो लगाई निर्माण कार्य शुरु गरिनेछ ।

- वडा कार्यालय भवन निर्माणको कार्य सम्पन्न गरि आफ्नै वडा कार्यालय मार्फत सेवा प्रवाह गरिरहेका वार्ड कार्यालयहरूको आवश्यकिय संरचना निर्माणका लागि व्यवस्था मिलाइने छ । भने बाँकी वडा कार्यालयको भवन निर्माणको व्यवस्थापन मिलाइने छ भने सञ्चालित वडाको प्रशासनिक भवन सुधारको कार्य गरिनेछ ।
- काठेखोला गाउँपालिकामा स्थापना भई उच्च शिक्षाको सेवा प्रवाह गरिरहेका भिमसेन क्याम्पस र विहृकोट, अमर क्याम्पस विहृको भवन मर्मत सम्भार तथा पुर्वाधार निर्माणका लागि विशेष पहल गरिनेछ ।
- पालिकामा निर्माण हुने घरहरूको लगत राख्ने व्यवस्था कच्ची घर निर्माण पुर्व दर्ता गर्ने र पक्कै घरहरूका लागि नक्सा पास गरेर मात्र संरचना बनाउने नीतिलाई कडाईका साथ थालनी गरिनेछ ।
- शहरोन्मुख वजार क्षेत्र तथा गाँउहरूलाई व्यवस्थित वसोवास स्थल तथा व्यवस्थित आवास क्षेत्रको रुपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।
- काठेखोला गाउँपालिका भित्र अब बन्ने संम्रचनाहरूलाई व्यवस्थित गर्न व्यक्तिगत आवासहरूको व्यवस्थापनका लागि पक्की घर बनाउदा अनिवार्य नक्सापास गर्ने, अन्य कुनै घर टहरा निर्माण गर्दा गाउँपालिकाको स्विकृति लिने र हाल कायम रहेका घरहरूको अभिलेखिकरणका लागि सुचिकरण गर्ने नीतिलाई कडाईपुर्वक लागु गरिनेछ ।

उर्जा

- गत बर्ष काठेखोला गाउँपालिकाका केही घरहरूमा गोवरग्यास जडान गरिएको जानाकारी गराउदै यस क्षेत्रमा हुने ग्यासको आपूर्तिमा नियन्त्रण गर्दै लगिनेछ । त्यसका लागि काठेखोला गाउँपालिकामा इण्डक्सन चुलो, गोवर ग्यास लगायतमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सञ्चालित बर्थिड सेन्टरहरूमा सौर्य उर्जा प्रविधि जडान गरि सुत्केरी सेवा प्रवाहमा सहजता ल्याइने छ ।
- विद्युत प्रशारण लाइन तथा शाखा लाइनहरूको सुढृदिकरणमा जोड दिईनेछ ।
- वायो ग्यास निर्माणका लागि प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विद्युतिय चुलो प्रयोगमा प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

संचार

- काठेखोला गाउँपालिकाको सुचना संचारलाई प्रभावकारी बनाउन सुचना तथा संचार प्रविधिमा व्यापक सुधार गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- काठेखोला गाउँपालिकाको विकास, परिवर्तन र समृद्धिका लागि हुने र भए गरेका गाउँपालिकाको सुचना, कार्यक्रम तथा हरेक गतिविधिहरूलाई आम नागरिकहरूको विचमा पुराउने अभिप्रायले विगत बर्षहरू देखि नै सञ्चालनमा ल्याइएको **काठेखोला गतिविधि, समृद्ध काठेखोला र काठेखोला सन्देश** कार्यक्रम प्रकाशन तथा प्रकाशन लाई यस बर्ष पनि आवश्यक बजेट सहित निरन्तरता दिइने छ । साथै अन्य छापा तथा विद्युतिय संचार माध्यमको समेत उच्चतम प्रयोग गरि नागरिकहरूलाई सुसुचित गरिने कार्यमा विशेष ध्यान पुराइने छ ।
- काठेखोला गाउँपालिकाको पर्यटन, विकास र समृद्धिको विभिन्न आयामहरू लाई कैद गरि डकुमेन्ट्री निर्माण गरिनेछ ।

४. वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन :

विभिन्न प्रकारका विपद प्रकोप लगायत विपद व्यवस्थापनलाई सहजीकरण गर्न विपद व्यवस्थापनलाई थप व्यवस्थित गर्दै विपद व्यवस्थापन कार्यविधि तयार गरि सामान्य भएपनि राहत उपलब्ध गराउदै आईरहेका छौं भने विपद प्रतिकार्य योजना समेत निर्माण गरि विपद व्यवस्थापनलाई अझ थप व्यवस्थित बनाउन सफल भएका छौं ।

- 'जहाँ विपद त्यहाँ काठेखोला' को अवधारणाका साथ स्थापना भएको गाउँपालिका स्तरीय विपद कोष सञ्चालनलाई यसवर्ष थप व्यवस्थित गरि सञ्चालन गरिनेछ ।
- विपद व्यवस्थापनका लागि खोज उद्धार टोली, दुर्त प्रतिकार्य टोली, दुर्त लेखाजोखा टोली गठन गरि उनिहरूलाई तालिम तथा प्रशिक्षणको व्यवस्था मिलाईने छ । साथै खोज उद्धार सामाग्रीहरू समेत व्यवस्थापन गरिएको र पालिका स्तरमा रहेको आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र मार्फत र वडा स्तरमा रहेका विपद व्यवस्थापन समितिलाई परिचालन गरि विपद व्यवस्थापनको कार्य व्यवस्थित बनाईने छ ।
- विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गरि पुस्तकको रूपमा प्रकाशन गरिने छ ।
- सम्भावित विपदबाट सुरक्षित हुने उपाय बारे विद्यालय स्तरमा पुगी सचेतनामुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ । साथै पुर्व सुचनाका आधारमा समुदायलाई सतर्कता अपनाउन सुचना समप्रेणका लागी पनि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- विभिन्न प्रकारका विपदलाई नजिकबाट बुझ्न र यसबाट जोगिनका खातिर समुदाय स्तरमा विपदको अभ्यास नमुनाहरू प्रदर्शन गरिने छ ।
- यस वर्ष काठेखोला गाउँपालिकाका हरेक वडाहरूमा रहेका सामुदायिक वन क्षेत्रमा एक एक वटा बहुउपयोगी पोखरीहरूको निर्माण गरिने छ ।
- जलवायु परिवर्तन अनुकूल कार्यक्रम एवम पहिरो नियन्त्रणका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- आद्रता मापन यन्त्र सम्बन्धि अध्ययन गरि यस वर्ष खरिद गरि प्रयोगमा ल्याइने छ ।
- विपद व्यवस्थापन तथा प्रतिकार्यका लागि छिटो छरिटो र सहज बनाउन आवश्यक सामाग्री खरिद गरि व्यवस्थापन गरिने छ ।
- वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन लगायतका विषयमा जनस्तरमा चेतना अभिवृद्धि गरि अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- यस क्षेत्रमा रहेका पानीका मुहान संरक्षण, जलाधार संरक्षण, जलाशययुक्त पर्यटन पुर्वाधार निर्माण गरि जलचरहरूको संरक्षण गरिनेछ ।
- सरसफाई तथा फोहोर व्यवस्थापनका लागि तालिम, सचेतना एवम सुचना प्रवाह गरि व्यवस्थित गरिने छ ।
- बालविकास केन्द्रहरूमा फोहोर व्यवस्थापन तथा बगैचा निर्माण गरि स्वच्छता र सुन्दरतामय बालविकास केन्द्र निर्माणमा जोड दिईने छ ।
- खोला, खाल्सा, खाली प्रतिजग्गा तथा सार्वजनिक स्थलमा भएको अतिक्रमणलाई हटाई त्यस्ता स्थानहरूलाई सार्वजनिक प्रयोगमा ल्याइनेछ ।
- सिकर्मी तथा डकर्मीहरूको लागि भुकम्प प्रतिरोधि घर तथा सम्रचना निर्माणका लागि आवश्यक सिप विकासका तालिमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- यस वर्ष सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह र सामुदायिक वन क्षेत्रको अनुगमन गरिनुका साथै क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

५. संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह :

सार्वजनिक प्रशासनलाई जनमुखी, जवाफदेही, पारदर्शी र जनसहभागितामुलक बनाई प्रभावकारी ढङ्गले सार्वजनिक सेवा प्रवाह गरी सुशासनको प्रत्याभुती दिन सम्पूर्ण सुचना तथा जानकारी दिन गाउँपालिकामा प्रबक्ता र सुचना

अधिकारीको व्यवस्था गरिएको छ भने हरेक सुचना एवम गतिविधिहरूलाई गाउँपालिकाको वेबसाइटमा राख्ने, स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट प्रकाशन/ प्रशारण गर्ने, गुनासो पेटिका राख्ने जस्ता कार्यहरू भइरहेको जानाकारी गराउदछु। त्यसैगरी कार्यालयले प्रदान गर्ने सेवा प्रवाह आम नागरिकहरूलाई जानाकारीका लागि गाउँपालिका सहित प्रत्येक वडामा नागरिक वडापत्र व्यवस्थापन गर्ने काम भइरहेको समेत जानाकारी गराउदछु। नेपाल सरकार अन्तर्गत विभिन्न सशर्त कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयन गर्नका लागि तोकिए अनुसारका जनशक्ति सेवा करारमा पदपूर्ति गरि कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिएको छ। नेपाल सरकारले तोकेको सुत्र प्रणाली मार्फत राजस्व संकलन गरिएको जानाकारी गराउँदछु।

- नागरिकहरूको सेवा प्रवाहलाई नागरिकहरूकै घरदैलोमा पुगेर सेवा दिने उद्देश्यका साथसवै वडा कार्यालयमा पुगी एकिकृत घुम्टी शिविर सञ्चालन गरि सेवा प्रदान गरिएको छ। यस कार्यलाई यस आ.व.मा पनि निरन्तरता दिईने छ।
- काठेखोला गाउँपालिकाको सुशासन र सेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो र सर्वसाधारण नागरिकहरूको पहुँच बृद्धि गर्न नागरिक सहायता कक्ष व्यवस्थापन गरिनेछ।
- काठेखोला गाउँपालिका क्षेत्रभित्र प्रचलित कानून तथा समय समयमा हुने निर्णय तथा प्रशासनिक आदेशहरूको कार्यान्वयनमा सहयोग र सहजिकरण गर्न, सार्वजनिक तथा निजी सम्पत्तिको सुरक्षा गरि गाउँपालिकामा कानूनको शासन स्थापित गर्दै नागरिकलाई न्याय, सुरक्षा व्यवस्थाको प्रत्याभुत गर्न, बजार क्षेत्रको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न गाउँपालिका क्षेत्रभिका प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक साधन श्रोत र सम्पदाको संरक्षण र समृद्ध गर्न तथा जुनसुकै बेला आउनसक्ने विपद र अन्य आकस्मिक घटना परिघटनाहरूको तत्काल संवोधन र समन्वय गरि नागरिकहरूको जिउ धनको सुरक्षा गर्दै पालिकाबासीलाई स्थानीय सरकारको अनुभुति प्रदान गर्नको लागि यस अ.व.देखि नगर प्रहरी गठन गरि परिचालन गरिने छ।
- गाउँपालिका भित्र ३९२१ जना सामाजिक सुरक्षाका लाभग्राहीहरू रहेकोमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रक्रिया हालसम्म बैङ्किङ प्रणाली र विद्युतीय रकम रूपान्तरण पद्धति EFT प्रणाली मार्फत वितरण गरिएको छ। यस आ.व.देखि बायोमेट्रिक प्रमाणित गरेर मात्र सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गरिने छ। साथै सामाजिक सुरक्षा र पञ्जिकरण सम्वन्धि अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।
- गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह एवम कार्य सम्पादनलाई छिटोछरितो, प्रविधिमैत्री, पारदर्शी र गुणस्तरीय बनाउन सूचना तथा प्रविधिको अधिकतम उपयोग गरि नागरिकहरू खुसी हुनेगरी सेवा प्रवाहमा जोड दिइने छ।
- काठेखोला गाउँपालिकालाई डिजिटल गाउँपालिकाको रूपमा विकास गर्नेगरी काम भएको र यसलाई पुर्णता दिन विशेष ध्यान पुराइने छ। पालिका भित्रका शाखा, वडा कार्यालय, मातहतका कार्यालयहरूलाई काम कार्यमा प्रभावकारी ढंगले कार्यसम्पादनका लागि भौतिक संरचना, मानविय संसाधन र संचालन क्षमताको विकास गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको आर्थिक गतिविधि तथा शुसासनका लागि सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास समिति, लेखा समिति र शुसासन समितिलाई थप क्रियाशिल बनाइनेछ।
- अनलाइन प्रविधिमा व्यक्तिगत घटना दर्ता, राजस्व संकलन, योजना व्यवस्थापन, लेखा प्रणाली सफ्टवेयरको माध्यमबाट गरिदै आएकोमा त्यसलाई निरन्तरता दिदै डिजिटल साक्षरता अभियान समेत सञ्चालन गरिनेछ।
- यस पालिकाका समग्र गतिविधिमा नागरिकहरूको चासो र गुनासो सुन्न र सम्वोधन गर्नका लागि अन्तर संवाद तथा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ।
- वित्तिय अनुशासन र शुसासनमा प्रतिवद्ध भै हाम्रो यो कार्यअवधिलाई जनताहरूले अनुभुत गर्ने गरि शुसासन युक्त पालिकाका रूपमा विकास गरिनेछ।
- आगामी वर्ष आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, कार्यविधिहरू निर्माण भएको अवगत गराउदै ऐन नियमावली र कार्यविधिहरूको समायुनुकुल शंसोधन गरिदै लैजाने र आवश्यक पर्ने अन्य ऐन, नियमावली र कार्यविधिहरू निर्माण गरि कार्यान्वयन गरिनेछ।
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परिक्षणबाट औल्याइएका बेरुजु फन्डलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइनेछ।

- जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न विभिन्न प्रकारका तालिमहरू सञ्चालन गरिने छ । त्यसैगरी कानुनी अभिमुखिकरण, अन्तरसम्वाद कार्यक्रम, सुचना प्रविधि र वडा सचिवहरूको लागि कर सम्बन्धि तालिम समेत सञ्चालन गरिने छ ।
- योजना उपभोक्ता समितिका पदाधिकारी एवम सदस्यहरूका लागि योजना सञ्चालन सहजीकरण तालिम सञ्चालन गरि क्षमता अभिवृद्धि गरिने छ । साथै यस वर्ष पनि योजना सहजीकरण पुस्तिका, अनुसूची फारमहरू प्रकाशन समेत गरि उपभोक्ताहरूलाई सहजता प्रदान गरिने छ ।
- हाम्रा नागरिकहरूको सन्तुष्टिको सर्वेक्षण गरि प्राप्त सुझावको आधारमा क्रमशः सेवा प्रवाहको मानकहरूलाई सुधार गर्दै लगिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका कार्यालयहरूमा सी.सी.क्यामेरा जडान तथा विद्युतीय हाँजिरको व्यवस्था गरिने छ ।
- यस आ.व.मा महत्वपूर्ण सडकका चोकहरूमा सडक सुचना बोर्ड राखिने छ ।
- वडा स्तरमा रहेका टोल सुधार समितिलाई थप प्रभावकारी बनाई थप व्यवस्थित ढंगले परिचालन गरिनेछ ।
- यस पालिकाको राजश्वलाई व्यवस्थापन गर्न करमा नियन्त्रण, करको दायरामा वृद्धिको नीति लिइनेछ । राजश्व संकलन तथा परिचालनका सन्दर्भमा नियमित अनुगमन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका भित्र रहेका सार्वजनिक महत्वमा रहेका सम्पदाहरूको तथ्याङ्क संकलन गरि अभिलेखिकरण गरिने छ ।
- **“हाम्रो समस्या, हाम्रो समाधान”** भन्ने नीति अवलम्बन गरि गाउँपालिका भित्रको न्याय सम्पादन व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन वार्ड स्तरमा मेलमिलाप कर्ताहरू उत्पादन गरिसकिएको र वहाँहरूलाई वडा स्तरका मेलमिलाप केन्द्रमा समाहित गरि न्याय सम्पादनलाई थप व्यवस्थित गरिने छ साथै मेलमिलाप कर्ता पुर्नताजगी तालिम समेत सञ्चालन गरि मेलमिलाप कर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिने छ ।
- न्यायीक इजालस कक्ष निर्माणको काम सम्पन्न भईसकेको सभासमक्ष जानाकारी गराउदै त्यसलाई अझै थप व्यवस्थापन गरीनुका साथै वडा स्तरमा रहेका वडा मेलमिलाप केन्द्रहरूलाई पनि व्यवस्थित गरि न्याय सम्पादनका कार्यालाई अझै व्यवस्थित बनाईने छ । साथै मेलमिलाप कर्ताहरूको पुर्न:ताजगी तालिम सञ्चालन गरिने छ ।
- न्याय सम्पादनलाई थप व्यवस्थित गर्न यस वर्ष कानुनी सल्लाहकार नियुक्ती गरि न्याय सम्पादनलाई अझ प्रभावकारी बनाईने छ ।
- जनप्रतिनिधीहरूका लागि कानुनी अन्तरसम्वाद तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- हालसम्म काठेखोला गाउँपालिका न्यायीक समितिमा जम्मा १५ वटा मुद्दाहरू परेको र १२ वटा मुद्दाहरू निरुपण भएको र बाँकी ३ वटा मुद्दाहरू न्याय सम्पादनकै क्रममा रहेको व्यवहोरा जानाकारी गराउदछु ।

अन्तमा काठेखोला गाउँपालिकाको विकास, परिवर्तन र समृद्धिको यात्रामा यहाँहरूसंग संगसंगै सहयात्रा गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै यस यस आ.व.मा विनियोजन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी ढंगले कार्यन्वयन गर्न सम्पूर्ण काठेखोलाबासी नागरिकहरूमा हार्दिक अपिल गर्दछु । आम नागरिकहरूका ओठमा मुस्कान र मनमा खुसी भर्ने गुणस्तरीय सेवा र शुशासन प्रवाह गर्दै यस गाउँपालिकाको विकास, परिवर्तन र समृद्धिमा सधैं सक्रिय र क्रियाशिल रहदै सिर्जनात्मक एवं रचनात्मक ढंगले काम गर्ने प्रतिबद्धता समेत जाहेर गर्दछु । काठेखोला गाउँपालिकाको आ.व.०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम माथी रचनात्मक राय, सल्लाह, सुझावको भारी अपेक्षा गर्दछु । हाम्रो पालिका, राम्रो पालिका निर्माण गर्नका लागि यहाँहरूको सक्रिय सहभागिता र सहकार्यका लागि सबैमा हार्दिक अपिल गर्दै यस कार्यमा राजनैतिक दल, जनप्रतिनिधी, शिक्षक, कर्मचारी, संचारकर्मिहरू र आम नागरिकहरूलाई काठेखोला गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र यस पछि आउने बजेट तथा कार्यक्रमका साथै विकास योजना २०८१/०८२ को सफल, सार्थक र प्रेरणादायक कार्यान्वयनको लागि सबैको सक्रिय सहयोग एवं भूमिकाको अपेक्षा गर्दै यहाँहरू सम्पूर्णमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । धन्यवाद ।

.....
राजु थापा
अध्यक्ष